

Predmet br.: X-KRŽ-06/294

Datum: 20.01.2011. godine

Vijeće Apelacionog odjeljenja u sastavu:

sudija Hilmo Vučinić, predsjednik vijeća

sudija dr. Miloš Babić, član

sudija Phillip Weiner, član

TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

ŠEFIKA ALIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Jude Romano

Branilac optuženog advokat:

Senad Kreho

SADRŽAJ

IZREKA.....	3
I. TOK POSTUPKA.....	6
II. IZVEDENI DOKAZI I PROCESNE ODLUKE	7
III. ZAVRŠNE RIJEČI	11
IV. OCJENA DOKAZA	12
V. ČINJENICE PREDMETA.....	13
A. STATUS I DUŽNOSTI OPTUŽENOG.....	13
B. ČINJENICE IZ TAČKE 1. OPTUŽNICE	19
C. ČINJENICE IZ TAČKE 2. OPTUŽNICE	19
D. ČINJENICE IZ TAČKE 3. OPTUŽNICE.....	21
E. ČINJENICE IZ TAČKE 4. OPTUŽNICE	22
F. ČINJENICE IZ TAČKE 5. OPTUŽNICE	23
VI. ZAKLJUČAK O KRIVICI - BITNA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČLANA 175. TAČKA A) KZ BIH.....	24
A. KRŠENJE PRAVILA MEĐUNARODNOG PRAVA.....	25
a) 1. Postojanje oružanog sukoba i veza optuženog s tim.....	26
a) 2. Status žrtava	28
a) 3. Da li radnje potpadaju pod okvir međunarodne odredbe?	28
B. UČINJENJE DJELA	28
B) 1. NEČOVJEČNO POSTUPANJE	29
B) 2. LIŠENJE DRUGIH OSOBA ŽIVOTA (UBISTVA)	33
VII. NAČIN UČINJENJA I UMIŠLJAJ U ODNOSU NA OBJE RADNJE – NEČOVJEČNO POSTUPANJE I LIŠENJE ŽIVOTA	36
VIII. PRIMJENA KZ BIH	38
IX. ODLUKA O KAZNI.....	40
X. ODLUKA O PRITVORU.....	41
XI. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA	41

Broj: X-KRŽ-06/294
Sarajevo, 20.01.2011. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, u vijeću Apelacionog odjeljenja sastavljenom od sudije Hilme Vučinića kao predsjednika vijeća, te sudija dr. Miloša Babića i Phillipa Weinerja, kao članova vijeća, uz učešće zapisničara, pravne savjetnice Dženane Deljić Blagojević, u krivičnom predmetu protiv optuženog Šefika Alića zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) u vezi sa članom 21, 35, i 180. stav 1. i 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući po optužnici Tužilaštva BiH broj: KT – RZ-141/06 od 30.01.2007. godine, preciziranoj 07.06. 2007. godine, nakon održanog pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja sa kojeg je, u skladu sa članom 317. stav 1. u vezi sa članom 235. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), dijelom bila isključena javnost, kojem je prisustvovao tužilac Tužilaštva BiH Jude Romano, optuženi lično, te njegov branilac Senda Kreho, advokat iz Sarajeva, nakon vijećanja i glasanja dana 20.01.2011. godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

OPTUŽENI:

ŠEFIK ALIĆ , sin Mumina i Fatime , rođen 03.03.1968. godine u Dobrom Selu - opština Bužim, ..., državljanin .., nastanjen u naselju ... Opština ..., po zanimanju šumski tehničar – lugar, oženjen – otac troje malodobne djece, vojsku služio 1988. godine u Kovini – R Srbija, sa činom desetara, vodi se u VE Bužim – čin natporučnika, JMBG ..., broj l.k ...

,

KRIV JE

što je:

za vrijeme oružanog sukoba na teritoriji BiH i Republike Hrvatske između snaga Armije BiH i Vojske Srpske Krajine, u svojstvu pomoćnika komadanta bataljona

„Hamza“ za bezbjednost, IV bataljona 505. brigade 5. korpusa Armije BiH, čije su dužnosti i odgovornosti obuhvatale ispitivanje zarobljenika, pružanje zaštite istima i obezbjeđenje njihovog sigurnog prolaza do Komande brigade, postupao suprotno odredbi zajedničkog člana 3. stava 1. tačke a) i c) Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949. godine, lično učestvujući u fizičkom i psihičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika, te učestvovao u njihovom lišenju života na način da je bio obavezan zaštititi ih, a on je to propustio, i to tako što je:

1. Na dan 05. augusta 1995. godine, zajedno sa ostalim pripadnicima bataljona „Hamza“ i Al Harbi Tewfikom, neregularnim vojnikom, učestvovao u vojnoj operaciji zvanoj „Oluja“, koju operaciju je vodila 505. brigada (također poznata kao Bužimska brigada), za vrijeme koje operacije su od strane pripadnika bataljona „Hamza“ zarobljena četiri pripadnika Vojske Srpske Krajine na širem području kote „Hleb“ na teritoriji Republike Hrvatske u blizini granice BiH, te po funkciji koju je obavljao u bataljonu „Hamza“, preuzeo nadzor nad zarobljenicima i bio odgovoran za zaštitu života i dobrobiti zarobljenika, koji su bili zarobljeni, zlostavljani i ubijeni na način kako slijedi.

2. Devetak Mirko je zarobljen na području kote Hleb, u pravcu Devetaka, od strane Hasana Čatića, komandira čete bataljona „Hamza“, odmah nakon toga Tewfik Al Harbi je pokušao da ubije ovog zarobljenika tražeći od drugih vojnika da mu daju nož, ali su ga u tome spriječili W3 i drugi pripadnici 1. čete; ubrzo nakon toga zarobljenik je stavljen pod nadzor i kontrolu optuženog, koji ga je ispitivao i zastrašivao zajedno sa Al Harbi Tewfikom, za vrijeme čega se Al Harbi Tewfik predstavio zarobljeniku kao mudžahedin i rekao je: *„Ja dođem ubijem, jedan dva“*, dok je istovremeno optuženi rekao zarobljeniku da on (misleći na Al Harbi Tewfika) *samo kolje*; nakon čega je ovom zarobljeniku vraćena njegova puška bez municije, te je bio izložen opasnosti tako što je bio prisiljen da ide na čelu kolone vojnika bataljona „Hamza“ u pravcu srpskih linija i Komande srpskog bataljona, prema Pavlovom Brdu (Majdan), kao izviđač i „mamac“ radi zarobljavanja drugih vojnika Vojske Srpske Krajine.

3. Ubrzo poslije toga, W1, oficir u bataljonu „Hamza“ uz pomoć svog pratioca, samostalno je zarobio druga dva srpska vojnika Stambolija Petra i Borosina Peru - u blizini kote „Hleb“, u pravcu Pavlovog Brda (Majdan), te ih je u roku od nekoliko minuta nakon zarobljavanja predao pod nadzor i kontrolu optuženog, koji je stigao na lice mjesta i koji se, sa nekim pripadnicima 1. čete, odvojio od prvog zarobljenika koji se kretao sa ostalim vojnicima uključujući Al Harbi Tewfika; u međuvremenu, četvrtog vojnika – Bašić Branka - su posebno zarobili pripadnici bataljona „Hamza“ na istom području i približno u isto vrijeme, te je i on također stavljen u nadzor i pod kontrolu optuženog; nakon čega su se ti, tek zarobljeni vojnici pridružili prvom zarobljeniku, svi pod kontrolom optuženog.

4. Za vrijeme tih događaja, najmanje tri zarobljenika koja su bila pod nadzorom optuženog – Devetak Mirko, Stambolija Petar i Borosina Pero - bili su podvrgnuti prijetnjama i zastrašivanju, te fizičkom zlostavljanju dok su išli kroz šumu za koje je vrijeme optuženi, dok je fizički držao Borosina Peru sa puškom uperenom u njega, prijeteći rekao pred kamerom kojom je upravljao Meho Veladžić, kameraman Brigade, da će on biti (odnosno zarobljenik) njegov „kum“ i zatim je rekao da će Al Harbi Tewfik zarobljenika kojeg je on fizički držao, Stambolija Petra, učiniti svojim (odnosno Al Harbi Tewfikovim) „kumom“; Al Harbi Tewfik je agresivno držao zarobljenika Stambolija Petra za kosu dok ga je ispitivao, bez ikakve intervencije od strane optuženog, te dok je optuženi nastavio da fizički drži Borosina Peru, Al Harbi Tewfik je tog zarobljenika dva puta opet udario rukom u bradu, ponovo bez ikakve intervencije od strane optuženog; dok su bili na širokom šumskom putu, optuženi i Al Harbi Tewfik su zajedno udarali četvrtog zarobljenika, Bašić Branka u zatiljak.

5. Nakon izdavanja naredbe za povlačenje na kotu „Hleb“ zbog pogibije komadanta brigade, Nanić Izeta, sva četiri zarobljenika su odvedena zajedno do kote „Hleb“ ili blizu nje u društvu pripadnika bataljona „Hamza“ uključujući optuženog i Al Harbi Tewfika; poslije čega je optuženi propustio da preduzme sve potrebne i opravdane korake kako bi obezbijedio dalju sigurnost zarobljenika, što uključuje propust da spriječi Al Harbi Tewfika da ima dalji kontakt sa zarobljenicima i da im dalje nanosi povrede, bez obzira što je bio svjestan realne opasnosti i rizika koji je Al Harbi Tewfik predstavljao po zarobljenike; kasnije je u jednom momentu Al Harbi Tewfik sva četiri zarobljenika ubio iz vatrenog oružja na način da je pogubljenje izvršeno dok su bili jedan pored drugog, bez opravdanja, uz pomoć regularnih vojnika bataljona „Hamza“, na širem području Hleba, na ivici širokog šumskog puta, gdje su tijela ostala jedno uz drugo da ih vide vojnici koji su se povlačili; nakon ubistva, Al Harbi Tewfik se pred kamerom kojom je rukovao Veladžić Meho hvalio da ih je on ubio i podsticao je Veladžić Mehu da snimi tijela, što je ovaj i učinio.

Dakle,

za vrijeme oružanog sukoba između Armije BiH i Vojske Srpske Krajine na teritoriji Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kršeći pravila međunarodnog prava, zajedno sa Tewfik-om Al Harbijem, učestvovao u nečovječnom postupanju prema ratnim zarobljenicima, te znajući da će zarobljenici biti lišeni života, kao pomoćnik komandanta za bezbjednost propustio preduzeti potrebne i opravdane mjere da to spriječi,

Čime je

počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175 tačka a), u vezi sa članom 21., 29. i 180. st. 1. KZ BiH, pa ga Sud za isto, uz primjenu čl. 39., 42. i 48. KZ BiH

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 10 (deset) GODINA

Na osnovu člana 56. KZ BiH, optuženom Šefiku Aliću se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 04.11.2006. godine do 03.10.2007. godine, kao i pritvor od 20.01. 2011. godine i dalje.

U skladu sa članom 188. stav 1. ZKP-a BiH, optuženi se obavezuje da naknadi troškove krivičnog postupka u iznosu od 31.177,05 KM

OBRAZLOŽENJE

I. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj: X-KR-06/294 od 11.04.2008. godine, optuženi Šefik Alić oslobođen je optužbi za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi sa članom 21., 35. i 180. stav 1. i 2. istog zakona, te zajedničkim članom 3. stav 1. tačka a) Ženevskih konvencija iz 1949. godine.

2. Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio tužilac Tužilaštva BiH sa prijedlogom da Apelaciono vijeće prvostepenu presudu ukine i odredi održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja. Žalba Tužilaštva BiH je uvažena, presuda Suda BiH je rješenjem od dana 23.03.2009. godine ukinuta, te je određeno održavanje pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja.

3. Apelaciono vijeće našlo je da je žalba Tužilaštva BiH osnovana, da je prvostepeno vijeće pogrešno i nepotpuno utvrdilo činjenično stanje, te da pobijana presuda sadrži pogrešne zaključke o odlučnim činjenicama, što je

rezultiralo i pogrešnom primjenom materijalnog prava od strane prvostepenog vijeća.

4. Nakon održanog pretresa Apelaciono vijeće je donijelo odluku o krivici iz slijedećih razloga.

II. IZVEDENI DOKAZI I PROCESNE ODLUKE

5. U skladu sa članom 317. stav 2. ZKP-a BiH održan je pretres pred Apelacionim vijećem Suda BiH, te su tokom dokaznog postupka Tužilaštvo i odbrana predložili prezentiranje dokaza izvedenih tokom prvostepenog postupka. Kasnije, pismenim podneskom Tužilaštvo je preciziralo spisak svjedoka čiji iskazi bi bili saslušani pred Apelacionim vijećem, dok je odbrana ostala pri svom stavu da svi iskazi svjedoka budu preslušani.¹

6. Apelaciono vijeće je nakon razmatranja prijedloga, rukovodeći se odredbom člana 317. stav 2. ZKP BiH ustanovilo da nije potrebno ponovo izvesti sve već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, kako one subjektivnog tako i objektivnog značaja, te je pored najvećeg dijela preslušanih iskaza svjedoka, prihvatilo prostale dokaze bez njihovog ponovnog čitanja ili reproduciranja i svi dokazi su tretirani kao jedinstvena dokazna građa. Svi ovi dokazi (kako reproducirani, tako i prihvaćeni) su ravnopravno tretirani i jednako cijenjeni, kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi.

7. U toku pretresa Apelaciono vijeće je u skladu sa članom 317. stav 2. ZKP BiH preslušalo iskaze svjedoka optužbe: W3, W4, W1, W5, Hamdija Emrić, Safet Čordić, Hasan Ćatić, Alija Osmanović, Senad Šahinović, Šerif Kekić, Refik Duraković, Agan Elkasović, Zijad Nanić, Sead Jusić, Hamdija Mustafić, Mevlid Mustafić, Meho Veladžić, Agan Skenderović, Ibrahim Cinac, Šekić Sulejman, Fuad Kulauzović, Milorad Pribičević, Zuhdija Ćatić, Mirsad Selmanović.

8. Nadalje, prihvaćeni su iskazi svjedoka: Edhema Eminića, Merime Ćurt, Safeta Isakovića, Samira Šakanovića i Abida Durakovića, kao i slijedeći materijalni dokazi optužbe: **T1** - CD 1- 5. korpus Armije BiH - 505 brigada- od 47 min-53 min i 9 sec. sa prilogom: Transkript CD-a 1; **T2** - Fotografije (sa CD-a koji je dokaz T1); **T3** - Crtež - skica koju je nacrtao svjedok W3; **T4** -Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Refika Durakovića br. KT-RZ-141/06 od 18.08.2006; **T5** - Crtež skica koju je nacrtao svjedok Refik Duraković na pretresu

¹ Podnesak tužilaštva i odbrane od 17.09.2010. godine

dana 04.09.2007; **T6** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Refika Durakovića br. 14-11/3-103-65-2/05 od 24.11.2005; **T7** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka W3 br. 14-11/3-103-47/05 od 13.10.2005; **T8** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka W3 br. KT-RZ-141/06 od 03.08.2006; **T9** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka W4 br. 14-11/3-103-71-2/05 od 28.11.2005; **T10** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka W4 br. KT-RZ-141/06 od 02.08.2006; **T11** - Crtež - skica koju je nacrtao svjedok W4; **T12** - Original-topografska karta (vezano za svjedoka W1); **T13** - Kopija topografska karta-označena od strane svjedoka W1; **T14** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka W 1 br. 17-12/3-04-2-193/06 od 22.09.2006; **T15** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka W1 br. KT-RZ-141/06 od 04.10.2006; **T16** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Emrić Hamdije br. 14-11/3-103-68-2/05 od 29.11.2005; **T17** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Emrić Hamdije br. KT -RZ-141/06 od 17.08.2006; **T18** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Ćatić Hasana br. 14-11/3-103-63-2/05 od 24.11.2005; **T19** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Ćatić Hasana br. KT-RZ-141/06 od 01.08.2006; **T20** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Osmanović Alije br. 14-11/3-103-94-1/05 od 13.12.2005; **T21** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Osmanović Alije br. KT-RZ-141/06 od 09.01.2007; **T22** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Čordić Safeta br. 17-12/3-04-2-175/06 od 01.09.2006; **T23** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Šahinović Senada br. 14-11/3-103-79-2/05 od 05.12.2005; **T24** -Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Šahinović Senada br. KT-RZ-141/06 od 18.08.2006; **T25** - Kopija-topografska karta-označena od strane svjedoka Kekić Šerifa; **T26** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Kekić Šerifa br. 17-12/3-04-2-192/06 od 22.09.2006; **T27** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Kekić Šerifa br. KT-RZ-141/06 od 08.01.2007; **T28** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Elkasović Agana br. 14-11/3-103-70-2/05 od 05.12.2005; **T29** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Nanić Zijada br. 14-11/3-103-87-2/05 od 09.12.2005; **T30** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Nanić Zijada br. KT -RZ-141/06 od 09.01.2007; **T31** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Jusić Seada br. 14-11/3-103-80-2/05 od 08.12.2005; **T32** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Jusić Seada br. KT-RZ-141/06 od 22.01.2007; **T33** - Spisak komandanata I komandira 505. Bužimske brigade; **T34** - Personalni karton oficira (Alić Šefika); **T35** - Naredba br. 05/1-950/94 od 31.12.1994; **T36** - Izvještaj br. 01-18/95 od 09.03.1995; **T37** - Prijedlog br. 05-1189/95 od 29.10.1995; **T38** - Naredba br. 05/53-1813 od 26.11.1995; **T39** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Mustafić Hamdije br. 17-12/3-04-2-169/06 od 30.08.2006; **T40** - Kopija-topografska karta-označena od strane svjedoka Eminić Edhema; **T41** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Eminić Edhema br. 14-11/3-103-72-2/05 od 01.12.2005; **T42** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Eminić Edhema br. KT-RZ-141/06 od 03.08.2006; **T43** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Mustafić Mevlida br. 17-12/3-04-2-196/06 od 04.10.2006; **T44** - Kopija-topografska karta- označena od strane svjedoka Mustafić Mevlida; **T45** - Zapisnik SIPA-e o

saslušanju svjedoka Veladžić Mehe br. 14-11/3-103-55-2/05 od 15.11.2005; **T46** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Veladžić Edhema br. KT-RZ-141/06 od 05.10.2006; **T47** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Skenderović Agana br. 14-11/3-103-54-2/05 od 16.11.2005; **T 48** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Ćurt Merime br. 14-11/3-103-56-2/05 od 15.11.2005; **T49** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Cinac Ibrahima br. 14-11/3-103-100-2/05 od 17.12.2005; **T50** - Zapovjed za logistiku od 04.08.1995; **T51** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Šekić Sulejmana br. 17-12/3-04-2-173/06 od 31.08.2006; **T52** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Isaković Safeta br. 14-11/3-103-61-1/05 od 22.11.2005; **T53** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Kulauzović Fuada br. 14-11/3-103-92-1/05 od 13.12.2005; **T54** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Selmanović Mirsada br. 17- 1 2/3-04-2-167/06 od 29.08.2006; **T55** - Geografska karta prostora oko Makarovače označena od strane svjedoka Pribičević Milorada; **T56** - Zapisnik SIPA-e o prepoznavanju lica od strane svjedoka Pribičević Milorada br. 14-11/3-103-1/05 od 19.10.2005; **T57** - Set od 7 fotografija u boji (fotografije žrtava)-MP1-MP7; **T58** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Šakanović Samira br. 17-12/3-04-2-211/06 od 20.10.2006; **T59** - Zapisnik Tužilaštva BiH o saslušanju svjedoka Šakanović Samira br. KT -RZ-14 1/06 od 08.01.2007; **T60** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Ćatić Zuhdiye br. 14-11/3-103-64-2/05 od 24.11.2005; **T61** -Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka Duraković Abida br. 14-11/3-103-57-2/05 od 15.11.2005; **T62** - Kartice nestalih i zarobljenih lica Kancelarije Vlade RS-a za traženje nestalih i zarobljenih lica (za lica Devetak Mirko, Bašić Branko, Boromisa Pero, Stambolija Petar); **T63** - Smrtni list za lice Bašić Branko od 21.10.2005; **T64** - Smrtni list za lice Devetak Mirko sa rješenjem o proglašenju nestalog lica umrlim br. R.I.I2/98-8; **T65** - Dopis Dokumentaciono-informativnog centra Veritas, Banja Luka sa dokumentacijom za nestala lica (Devetak Mirko, Bašić Branko, Boromisa Pero, Stambolija Petar); **T66** - Spisak nestalih i zarobljenih lica Kancelarije Vlade RS-a za traženje nestalih i zarobljenih lica od 21.10.2005 i 07.02.2006; **T67** - Izvod PU Bužim iz kaznene evidencije za Alić Šefika br. 05-5/03-04-3-185/06 od 28.11.2006; **T69** - Izvještaj SIPA-e o pretresanju i privremenom oduzimanju predmeta od 02.11.2006 sa dopisom Suda BiH br. X-KRN-06/294 od 03.11.2006; **T70** - Zapisnik Tužilaštva BiH o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije br. KT -RZ-141/06 od 23.01.2007; **T71** - Vojna knjižica Alić Šefika (plava); **T72** - Vojna knjižica Alić Šefika (smeđa); **T73** - Dozvola za kretanje za Alić Šefika; **T74** - Vojnička beretka zelene boje sa amblemom Armije RBiH; **T75** - Naredba komandanta 505.Viteške brigade Armije RBiH br. 05/3-665/94 od 31.12.1994; **T76** - Izvještaj jedinice "Hamza" od 25.02.1995; **T77** - Uputstvo o primjeni pravila među narodnog ratnog prava u Oružanim snagama RbiH ("Sl. list Armije RBiH" br. 2/92 od 05.12.1992) ; **T78** - Pravila o objavljivanju propisa i drugih akata u Armiji RBiH ("Sl. list Armije RBiH" br. 1/92 od 15.11.1992); **T79** - Pravilo za rad Službe vojne bezbjednosti u Oružanim snagama RBiH od 1992; **T80** - Instrukcija Uprave Službe vojne bezbjednosti

Sarajevo za angažovanje stranih državljana u Armiji RBiH br. 7-2/73-40 od 22.08.1995; **T81** - Upit Odjeljenja Službe vojne bezbjednosti komande 5. Korpusa o angažovanju stranih državljana u Armiji RBiH br. 03/632-2 od 25.08.1995; **T82** -Izvještaj Sektora Službe vojne bezbjednosti 505. Viteške brdske brigade o angažovanju stranih državljana br. 03/27-1-53 od 26.08.1995; **T83** - Informacija Odjeljenja Službe vojne bezbjednosti komande 5. Korpusa o angažovanju stranih državljana u Armiji RBiH br. 03/632-12 od 04.09.1995; **T84** - Uputstvo Sektora Službe vojne bezbjednosti 5. Korpusa o postupanju sa stranim državljanima u ratnim zonama br. 06.1/2-719 od 20.10.1994; **T85** - Crtež lica mjesta - Zona odgovornosti 3 bataljona 505 Viteške brigade-mjesto Ćorkovača; br. SL/06 od 23.08.2006.; **T87** - Naredba komadanta 5. Korpusa o razrješenju svjedoka Hamdije Mustafića br. 05153-88 od 16.01.1995; **T88** - Pregled 505. Viteške brdske brigade o promjenama na personalnim podacima za svjedoka Hamdiju Mustafića od 28.04.1999; **T89** - Medicinska dokumentacija Više vojnojekarske komisije Bihać za svjedoka Hamdiju Mustafića; nalaz br. 06/1067-2431 od 21.01.1995; nalaz br. 06/1067-3026 od 06.05.1995; nalaz br.06/1067-3496 od 24.06.1995; nalaz br. 06/1067-4794 od 16.10.1995.; **T90** - Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka W5 br. 17-12/3-04-2-194/06 od 28.09.2006. godine; **T91** -Zapisnik SIPA-e o saslušanju svjedoka W5 br. 17-12/3-04-2-79/07 od 20.11.2007. godine; **T92** - DVD snimak – postrojavanje bataljona “Hamza”; **T93** -DVD snimak – sahrana komadanta bataljona “Hamza” Izeta Nanića; **T94** - Transkript DVD snimka T92 I T93.

9. U toku pretresa Apelaciono vijeće je preslušalo iskaze svjedoka odbrane: Jusić Dževada, Čaušević Sulejmana, Hamdije Mustafića, Mevlida Mustafića i Mehe Veladžića. Istovremeno, vijeće je prihvatilo i ostale iskaze svjedoka odbrane : Nisveta Begovića i Besima Avdića, kao i materijalne dokaze odbrane: **01** - DVD snimak nastao tokom kritične operacije; **01 A**- Fotodokumentacija (isječci) sa DVD snimka-12 stranica-72 isječka; **01 B**- Transkript DVD snimka; **02** -bordo beretka; **03** -fotokopija stranica 66 i 276 MKCK knjige nestalih osoba sa područja bivše Jugoslavije; **04** -fotokopija priručnika BOFORS; **05** -fotokopija legitimacije SVB; **06** -Naredba od 3.10.1992.godine broj: Pov' - 371-131, kojom se optuženi postavlja na mjesto komandira voda vojne policije.

10. Apelaciono vijeće je posebno cijenilo dokaz prezentiran od strane tužilaštva i odbrane, a odnosi se na video snimak događaja sa ratnim zarobljenicima. Autentičnost video snimka nije bila sporna i potvrđena je od strane svjedoka Mehe Veladžića, brigadnog snimatelja, koji potvrđuje da je kritičnog dana se nalazio na terenu i da je vršio snimanje dešavanja na terenu. Pregledom oba video snimka utvrđeno je da i jedan i drugi snimak tretiraju isti događaj, ali je video snimak odbrane boljeg kvaliteta i duže pokriva događaj, stoga će se Apelaciono vijeće u daljem razmatranju dokaza i činjenica pozivati na video snimak odbrane.

11. Apelaciono vijeće je u toku postupka, a uz saglasnost stranaka, odlučilo u odnosu na javnost zadržati identične mjere zaštite identiteta svjedoka W1, W3, W4 i W5, odnosno njihove pseudonime i u postupku pred Apelacionim vijećem. Također, na identičan način kao i prvostepeno vijeće imajući u vidu odredbu člana 235. ZKP BiH, u cilju zaštite interesa svjedoka sa pseudonimom, uz saglasnost stranaka, Apelaciono vijeće je odlučilo da javnost bude isključena prilikom svakog emitovanja video snimka događaja sa ratnim zarobljenicima, kao i prilikom prezentovanja fotodokumentacije (isječci) sa DVD snimka.

12. Tokom trajanja pretresa pred Apelacionim vijećem, između ročišta održanih dana 05.07.2010. i 23.08.2010. godine protekao je rok za odgađanje pretresa, od 30. dana predviđen članom 251. stav 2. ZKP BiH. Obje strane u postupku, uključujući i optuženog saglasile su se sa ovim odgađanjem i saglasno su predložile da se pretres pred Apelacionim vijećem nastavi dalje bez ponovnog preslušavanja iskaza svjedoka, već preslušanih iskaza svjedoka.

III. ZAVRŠNE RIJEČI

13. Tužilaštvo je u završnoj riječi istaklo kako je optuženi zajedno sa Tewfikom, lično i neposredno učestvovao u nečovječnom postupanju prema zarobljenim srpskim vojnicima, te da je zbog činjenice da nije intervenisao dok je zarobljenike maltretirao Tewfik Al Harbi, i na taj način je Tewfika ohrabrivao i podsticao na maltretiranje zarobljenih. Tužilaštvo je dalje istaklo da je optuženi u svojstvu pomoćnika za bezbjednost bataljona „Hamza“ imao stvarnu kontrolu nad svojim podređenima, uključujući i Tewfika Al Harbija, te dužnost da zaštiti život i sigurnost zarobljenih i da ih sprovede u komandu brigade, što je on propustio, pa su zarobljeni lišeni života.

14. Tužilaštvo je predložilo da se optuženi oglasi krivim za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. KZ BiH i to za nečovječno postupanje i lišenje druge osobe života prema tački a) ovog člana. Optuženi je prema mišljenju tužilaštva odgovoran prema članu 180. stav 1 i 2. KZ BiH.

15. Odbrana nije osporavala da je u augustu 1995. godine na teritoriji BiH i Republike Hrvatske trajao oružani sukob između Armije BiH i Vojske Srpske Krajine, te da je optuženi učestvovao u operaciji „Oluja“ u toku koje su se inkriminirani događaji desili. Odbrana nije osporavala da su zarobljenici predmetnog dana uhvaćeni. Međutim, pitanje statusa optuženog, oblika učešća, te pitanje njegove komadne odgovornosti je predmet osporavanja odbrane.

16. Odbrana je najprije u pogledu nečovječnog postupanja istakla da nijedan svjedok nije svjedočio da je vidio optuženog kako učestvuje u fizičkom i

duševnom zlostavljanju zarobljenih. Ponašanje optuženog prikazano na DVD snimku ne doseže nivo nečovječnog postupanja prema međunarodnim standardima. A u pogledu navodnih ubistava, odbrana smatra da optuženi nije niti može biti odgovoran za ubistva zarobljenika. Odbrana također ističe da nije dokazano da su tijela prikazana na DVD snimku tijela četvorice zarobljenih tokom akcije.

17. Kada je u pitanju komandna odgovornost optuženog, prema stavu odbrane iznesenom u završnoj riječi, Tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da je optuženi bio ili de iure ili de facto pomoćnik komadanta za bezbjednost, niti da je imao stvarnu kontrolu nad Tewfikom Al Harbijem.

IV. OCJENA DOKAZA

A. OPĆA RAZMATRANJA

18. Prilikom vođenja pretresa, kao i pri ocjeni dokaza Apelaciono vijeće se rukovalo principom zakonitosti² i potrebom da niko nevin ne bude osuđen, te da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uvjetim propisanim KZ BiH.

19. Članom 3. ZKP BiH utvrđena je pretpostavka nevinosti kojom je određeno da se optuženi smatra nevinim dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica. Zbog troga je na optužbi teret dokazivanja krivice optuženog. Optužba to mora dokazati van svake razumne sumnje. Bilo kakva nejasnoća ili sumnja riješena je u korist optuženog u skladu sa principom in dubio pro reo.

20. U skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza Apelaciono vijeće je razmotrilo sve dokaze kako optužbe tako i odbrane, vodeći računa o ocjeni protivrječnih dokaza, dajući argumentaciju u pogledu dokazanih činjenica. Istovremeno Apelaciono vijeće je vodilo računa da navede jasne i razumljive razloge na kojima zasniva svoju odluku, a da pri tome nije u obavezi da daje detaljne odgovore na svako pitanje, ali ako je činjenica ili dokaz od suštinske važnosti za ishod predmeta, sud se u tom slučaju mora pozabaviti sa njim u svojoj presudi.³

² Član 2. ZKP BiH

³ Presuda Evropskog suda u Strazburu u predmetu Van der Hurk protiv Nizozemske, 19. april 1994, godine , par. 61.

V. ČINJENICE PREDMETA

A. STATUS I DUŽNOSTI OPTUŽENOG

21. Optuženi Alić se tereti da je u svojstvu pomoćnika komadanta bataljona „Hamza za bezbjednost, IV bataljona 505. brigade 5. korpusa ABiH imao dužnost i odgovornost ispitivanja zarobljenika, pružanje zaštite i obezbjeđivanje njihovog sigurnog prolaza do komande brigade.

22. Odbrana je istakla kako nije dokazano da je optuženi bio *de iure ili de facto* pripadnik ovog bataljona u svojstvu pomoćnika oficira za bezbjednost, te da nije dokazano da je Tužilaštvo dokazalo tri elementa prema doktrini komandne odgovornosti, odnos nadređeni-podređeni (u okviru kojeg nije dokazano postojanje efektivne kontrole nad Tewfikom Al Harbijem), zatim da je Alić znao ili imao razloga da zna da će Tewfik počiniti krivično djelo ili da je krivično djelo počinio, a kako bi mogao da preduzme razumne mjere da spriječi izvršenje krivičnog djela ili da kazni počinioca, budući da je Tewfik bio neregularni vojnik, nije bio formacijski dio bataljona “Hamza”, zbog čega se optuženi ne može teretiti po komandnoj odgovornosti za činjenje ili propuštanje.

23. Odbrana je dalje istakla da optuženog također oslobađa odgovornosti i činjenica da je na lokalitetu gdje su zarobljeni uhvaćeni, ispitivani i konačno gdje su i lišeni života, bio prisutan i komadant bataljona Asim Bajraktarević koji je jedini imao ovlaštenja u vezi sa zarobljenicima. Osim toga, odbrana se pozvala na svjedoke Šerifa Kekića, Refika Durakovića, Senada Šahinovića, Hamdiju Emrića i druge koji navode u svom svjedočenju da optuženog nisu vidjeli tog dana ili bar da ga nisu vidjeli da maltretira zarobljene srpske vojnike. Odbrana također ističe i svjedočenje svjedoka Seada Jusića koji je naveo kako zna da je za optuženog bila planirana neka pozicija, ali da ne zna da li je došlo do zvaničnog postavljenja.

a) Status optuženog

24. Apelaciono vijeće je na temelju izvedenih dokaza zaključilo da je dokazano van razumne sumnje da je optuženi Šefik Alić 05.08.1995. godine, imao status pomoćnika komadanta bataljona “Hamza” za bezbjednost i da je bio na terenu sa bataljonom tog dana kako navodi optužnica.

25. Najuvjerljiviji iskaz u pogledu statusa optuženog Alića je iskaz svjedoka Zijada Nanića. Ovaj svjedok je u vrijeme obuhvaćeno optužnicom bio na poziciji pomoćnika komadanta za bezbjednost u brigadi. Svjedok je izjavio da mu je prije formiranja bataljona, komadant Izet Nanić rekao kako namjerava za pomoćnika komadanta za bezbjednost bataljona postaviti Šefika Alića. Svjedok je naveo da se tome protivio. O ovome je izjavio:

„Kada je komandant brigade rahmetli Izet Nanić donio odluku da formira bataljon koji će se zvati „Hamza“ između ostalog u razgovoru s njim on je meni rekao da za mjesto pomoćnika komandanta za bezbjednost planira da postavi gospodina Šefika Alića. Ja sam bio protiv tog postavljenja i obrazložio sam to komandantu da od Šefika ne mogu očekivati poslove u smislu kvalitetnog rada znači na poslovima bezbjednosti jer nije bio verziran za te poslove (...) Međutim komandant je bio izričit da će postaviti to postavljenje, da njemu ni ne treba u ovom bataljonu koji je isključivo namjenjen za manevarske akcije neko ko će puno pisati, nego ko ima hrabrosti da vodi borbu i takvoga će postaviti od komandanta pa do zadnjeg. S obzirom da je to komandatova bila želja on je sproveo jer je on bio jedini koji se pita za sve u brigadi pa i to, moje neslaganje nije uzeo u razmatranje.“

Također navodi da imenovanje, iako se desilo, nije formalno bilo potvrđeno jer nije bilo vremena, ali pouzdano zna da je na toj funkciji bio do polovine augusta 1995. godine.

26. I iskazi svjedoka Seada Jusića, W5, Sulejmana Šekića, W1, W3, Hasana Čatića također su potvrdili status optuženog kao pomoćnika za bezbjednost bataljona „Hamza“. Svjedok W5, pripadnik pozadinskog voda bataljona „Hamza“ ga je nazvao „bezbjednjakom“, Sead Jusić pripadnik 505. bužimske brigade prisutan kritičnog dana na Čorkovaći potvrdio je status optuženog, Sulejman Šekić i W3 također misle da je Alić bio na toj funkciji, a svjedok Hasan Čatić jedan od pripadnika I. čete bataljona „Hamza“ koji je zarobio prvog zarobljenika navodi da je „Šefik Alić“ bio prvi starješina u direktnoj blizini u momentu zarobljavanja ovog vojnika.

27. Svjedok W1 je također naveo da je Alić bio „oficir za bezbjednost.“ W1 je inače bio oficir u bataljonu i jasno i detaljno, te saglasno svedočenju Zijada Nanića, opisao je da je Alić imenovan na ovu funkciju na dan formiranja bataljona usmenom naredbom komandanta brigade Izeta Nanića. Nadređeni po komandnoj odgovornosti mu je bio komandant bataljona Asim Bajraktarević, a po službenoj oficir za bezbjednost u brigadi, Zijad Nanić.

28. Razmatrajući pitanje statusa optuženog, Apelaciono vijeće primjećuje da nekoliko svjedoka činjenicu njegovog statusa pomoćnika za bezbjednost bataljona potvrđuje u toku ispitivanja izvršenog u istrazi, ali da na prestresu takve navode nastoje negirati ili izmijeniti. Ovo se naročito odnosi na iskaze Refika Durakovića koji Alića u izjavi datoj Tužilaštvu BiH 18.08.2006. godine naziva „nekim starješinom“, dok na pretresu svjedoči da je bio „obični borac“, te na iskaze Sulejmana Čauševića, Fuada Kulauzovića, Hamdije Emrića, Šerifa Kekića, Agana Elkasovića, te svjedoci odbrane Besim Jusić, Nisvet Begović, Sulejman Čaušević također ili negiraju njegov status pomoćnika za bezbjednost ili negiraju njegovo prisustvo, ali prema ocjeni Apelacionog vijeće potpuno

neuvjerljivo, naročito zbog činjenice da su dobro upoznati sa njegovim ranijim statusom komandira čete vojne policije i da su bili prisutni na terenu za vrijeme svih dešavanja kritičnog dana, gdje i optuženi Alić, a prisustvo optuženog je bez ikakve sumnje dokazao i DVD snimak.

29. Jedna od glavnih teza koju je odbrana optuženog zastupala je da optuženi Alić nije bio na poziciji pomoćnika komadanta za bezbjednost bataljona „Hamza“ i to je nastojala opovrgnuti navodeći kako optuženi nikad nije bio *de iure* imenovan na ovu poziciju niti je tu funkciju obnašao *de facto* i o tome izvodi dokaz svjedočenjem vojnog analitičara Dževada Jusića, te se poziva na međunarodnu teoriju i praksu u pogledu nepostojanja elemenata komandne odgovornosti na strani optuženog.

30. Svjedok odbrane Dževad Jusić, u inkriminirano vrijeme profesionalno vojno lice u Službi vojne bezbjednosti, svjedočio je o proceduri postavljenja u Službu vojne bezbjednosti (SVB) i o statusu optuženog na temelju dostupne materijalne dokumentacije, naročito se osvrćući na dokaz T34 i Personalni karton optuženog iz koje proizilazi da se vodio kao komandir baterije „Bofors“ od 01.01.1995. do 05.10.1995. godine. Svjedok je naveo da prema toj dokumentaciji optuženi nikad nije bio u Službi vojne bezbjednosti ni kao pripadnik ni kao pomoćnik.

31. Međutim, Apelaciono vijeće ovaj njegov zaključak kao osnovan argumenat odbrane ne može prihvatiti jer je svjedok Jusić bazirao zaključak na osnovu dostupne dokumentacije i na osnovu činjenice da mu nije bio dostupan dokaz o formalnom i službenom postavljenju optuženog u SVB i u tom smislu on daje svoj iskaz.

32. Svjedočenje ovog svjedoka ipak nije u suprotnosti sa ostalim izvedenim dokazima koji govore u prilog tvrdnji o poziciji optuženog kao pomoćnika komadanta za bezbjednost u bataljonu. Optuženi zaista nikada nije bio formalnim službenim aktom postavljen na poziciju pomoćnika, što bi bilo očekivano da je na njoj i nakon akcije „Oluja“ i ostao, a svjedok Nanić je naveo da je siguran da na toj poziciji nije ostao. Također, i svjedok Sead Jusić koji je preuzeo komandu brigadom nakon pogibije komadanta Nanića, izjavio je da Alić nije bio na toj poziciji za vrijeme operacije „Sana 95“ u septembru 1995. godine. Iz ovih razloga Apelaciono vijeće nije moglo prihvatiti svjedočenje ovog svjedoka u korist optuženog i na način kako to zastupa odbrana.

33. Svjedočenje ovog svjedoka pojašnjava u izvjesnoj mjeri svjedočenje Zijada Nanića koji je rekao da je Alićevo postavljenje bilo pred samu akciju „Oluja“ i da ga je on lično smijenio polovinom augusta 1995. godine sa te funkcije. Svjedok je činjenicu da nije bilo formalnog traga postavljenju optuženog, objasnio navodeći da su se u to vrijeme „događaji prestizali“, odnosno da formalno postavljenje nije

blagovremeno pratilo faktično stanje. A ovakvo objašnjenje je vijeću opravdano s obzirom na ratne okolnosti, jer po prirodi stvari u vanrednim okolnostima kao što je ratno stanje, to je bilo normalno i za očekivati.

34. Iz svih ovih navedenih razloga, Apelaciono vijeće je van razumne sumnje zaključilo da je optuženi Alić u inikriminiranom periodu faktički obnašao funkciju pomoćnika komadanta bataljona za bezbjednost kako je to navedeno u optužnici.

b) Dužnosti optuženog kao pomoćnika komadanta

35. Odbrana je osporavala da je optuženi Alić preuzeo brigu i nadzor nad zarobljenicima i da su to bile njegove dužnosti. Odbrana smatra da svjedoci koji su naveli kako je optuženi imao obavezu brige nad zarobljenicima, samo daju svoje mišljenje i to ne znači da je tako zaista i bilo.

36. Međutim, Apelaciono vijeće analizirajući sve izvedene dokaze u ovom smislu, nalazi da je optužba osnovano navodi da je upravo optuženi imao nadležnost staranja o životu i dobrobiti zarobljenih i da su to bile njegove dužnosti kao pomoćnika komadanta za bezbjednost.

37. Ovu činjenicu izričito su potvrdili i u svom iskazu bili jasni i pouzdani, svjedoci W1, Edhem Eminić, Sead Jusić, Safet Isaković, Samir Šakanović i Mirsad Selmanović koji su izjavili da je dužnost oficira za bezbjednost u bataljonu uključivala staranje o zarobljenicima na terenu, njihovo ispitivanje, te konačno brigu da budu sprovedeni do komande brigade.

38. Svjedoka Hasan Čatić (pripadnik 1.čete bataljona „Hamza“) je svjedočio o činjenicama iz tačke 2. optužnice i naveo je kako je Šefik Alić po rangu bio najveći starješina među njima u 1. četi u vrijeme kada je zarobljen prvi zarobljeni Mirko Devetak. Apelaciono vijeće primjećuje da ovaj svjedok smatra kao je Asim Bajraktarević odgovoran za zarobljenog, ali isto tako navodi da kada je četa krenula naprijed, na čelu sa zarobljnim srpskim vojnikom koji ih je trebao dovesti do komande srpske vojske, da Bajraktarevića nije bilo tu i da je Alić vodio tu četu.

39. Svjedok Mirsad Selmanović je izjavio da su svi komandiri prošli kroz obuku Međunarodnog Crvenog krsta o ponašanju u ratu, a samim tim i u odnosu prema ratnim zarobljenicima. A s tim u vezi svjedok W1 u izjavi datoj u Tužilaštvu BiH dana 04.10.2011. godine je izjavio da je učestvovao u zarobljavanju dva zarobljenika u toku akcije „Oluja“ i da ih je predao Aliću kao oficiru za bezbjednosti. Naveo je da su na obuci dobili upute i instrukcije da ukoliko zarobe neprijateljske vojnike, iste predaju oficiru za bezbjednost ili ako nije bilo oficira za bezbjednost, onda vojnoj policiji.

40. U toku postupka je pregledan snimak odbrane na kojoj je snimljen početak i tok akcije „Oluja“ koji je sačinio svjedok Meho Veladžić. Isti ovaj svjedok je tokom svog svjedočenja potvrdio njegovu autentičnost i potvrdio da su snimljeni događaji koji su se odigrali 05.08.1995. godine. Na snimku se u nekoliko sekvenci jasno vidi da je optuženi Alić prisutan među pripadnicima bataljona, da je naoružan, da na sebi ima tamnozelenu beretku, vojničku prsluk i žutu majicu.

41. Apelaciono vijeće je također primijetilo da se na terenu ophodi sa izvjesnim autoritetom, što u jednom trenutku i potvrđuje jer u prisustvu komadanta Bajraktarevića ispituje jednog od zarobljenih o identitetu i položajima neprijateljske vojske, a isto čini i sa još jednim zarobljenim ovaj put u prisustvu Tewfika Al Harbija. Ovo je u skladu sa gore navedenim izjavama svjedoka u pogledu proaktivnih dužnosti „bezbednjaka“.

42. Odbrana se prigovarajući ovoj tezi, pozivala na iskaz svjedoka Zijada Nanića, koji je rekao da Alić nije imao izričitu obavezu brige o ratnim zarobljenicima, te iskaz svjedoka Dževada Jusića koji je naveo da optuženi nije bio na toj funkciji, pa samim tim nije ni mogao imati ta ovlaštenja.

43. Međutim, svjedok Fuad Kulauzović, koji je u inkriminirano vrijeme bio načelnik štaba 505. Bužimske brigade, govoreći o ovlaštenjima i obavezama Zijada Nanića kao pomoćnika komadanta za bezbjednost u brigadi, izjavio da su dužnosti Zijada Nanića bile između ostalih i briga o ratnim zarobljenicima.

44. Svjedok Kulauzović je također objasnio i ulogu pomoćnika za bezbjednost u bataljonu, a to je da ratne zarobljenike preuzme od lica koja su ih zarobila i da od njih uzme kratke izjave, te da ih proslijedi u komandu brigade. Ovaj svjedok je dalje pojasnio da je na nivou bataljona, za ratne zarobljenike primarno odgovoran komadant bataljona, ali da komadant bataljona dio svojih ovlasti, u konkretnom kada je u pitanju ovlaštenje naspram zarobljenika, može prenijeti oficiru za bezbjednost.

45. Pa tako, čak i ako se prihvati izjava svjedoka Nanića da Alić nije imao ovlaštenja u pogledu zarobljenih i kombinuje sa iskazom Kulauzovića koji je rekao da su se ovlaštenja mogla na terenu prenijeti naredbom komadanta bataljona, njegova izjava se ne može prihvatiti kao zaključna jer Zijad Nanić nije mogao tvrditi da Aliću nisu prenijeta i da ih nije imao, obzirom da se nije nalazio na terenu sa njima. Iz toga razloga se njegov iskaz u pravcu tvrdnje da Alić nije imao ovlaštenje naspram zarobljenih, ne može prihvatiti kao precizan i kao takav pouzdan.

46. Da se ovaj iskaz nije mogao prihvatiti kao pouzdan i da sve ostale činjenice ukazuju na suprotno, vidi se i iz iskaza Mevludina Mustafića koji navodi kako mu

je komadant bataljona Asim Bajraktarević jedne prilike rekao kako žali zbog toga što Alić zarobljene nije sproveo u Bužim, nego ih je predao nekome drugome.

47. Tako da bez obzira da li je pitanje zarobljenih i staranja o njima bila *a priori* obaveza pomoćnika komandanta za bezbjednost bataljona ili je ona delegirana *ad hoc* na terenu, optuženi Alić je *de facto* imao ovlaštenja starati se o životu i dobrobiti zarobljenih na terenu i pobrinuti se da budu sigurno sprovedeni u brigadu.

48. Osim toga, Apelaciono vijeće, ne nalazi da je u ovom dijelu iskaza svjedok Nanić pouzdan svjedok, jer se čini da Nanić nastoji zaštititi svoj položaj, naročito jer svjedok Dževad Jusić vezuje odgovornost za zarobljenike upravo za poziciju koju je obnašao svjedok Zijad Nanić, a ovaj navod potvrđuje i svjedok Fuad Kulauzović koji navodi da u domen odgovornosti Zijada Nanića kao pomoćnika za bezbjednost u brigadi, spadaju i pitanja brige o ratnim zarobljenicima.

49. Nadalje, svjedok Dževad Jusić je izjavio da je u SVB postojao paralelni sistem subordinacije i da su oficiri vojne bezbjednosti bili odgovorni po službenoj i komandnoj liniji, pa je ovaj navod logičan ako se razmotri zajedno sa iskazom samog Zijada Nanića kada je izjavio da je Alić bio njemu direktno odgovoran i da mu je trebao podnostiti izvještaj o stanju na terenu, kao i sa izjavom koju je svjedok Sead Jusić dao u toku istrage (dokaz T 31) a u kojoj je izjavio da je Aliću po stručnoj liniji nadređeni bio, pomoćnik komandanta za bezbjednost Zijad Nanić, a po komandnoj dužnosti, komadant bataljona Asim Bajraktarević. Ovo je indirektno dalje potvrđeno i iz svjedočenja svjedoka Nanića kada je rekao da od Alića nije nikada dobio nikakav pismeni izvještaj, za razliku od drugih pomoćnika za bezbjednost drugih bataljona, te kako se svjedok Nanić čak jedne prilike obratio Aliću tražeći izvještaj sa terena, na što mu je Alić rekao: „*Napisaću.*“ I na ovaj način, Alić je indirektno pokazao da shvata i prihvata svoju obavezu kao pomoćnika za bezbjednost u bataljonu kao podređenog pomoćniku za bezbjednost u brigadi.

50. Zbog svega navedenog, Apelaciono vijeće nije imalo sumnju kada je zaključivalo da je optuženi Alić u inkriminirano vrijeme bio pomoćnik za bezbjednost u bataljonu „Hamza“ i da su, na način kako je opisano optužnicom, sva četiri ratna zarobljenika nakon zarobljavanja stavljena pod nadzor optuženog Alića koji je bio odgovoran za zaštitu njihovih života, dobrobiti i za njihovo bezbjedno sprovođenje u brigadu.

B. ČINJENICE IZ TAČKE 1. OPTUŽNICE

51. Činjenice koje strane u postupku nisu ni sporile su činjenice da su se okolnosti iz optužnice desile u vrijeme oružanog sukoba između Armije BiH i Vojske Srpske Krajine na teritoriji BiH i Hrvatske; da su 5.08.1995. godine tokom trajanja akcije „Oluja“ u kojoj je i optuženi učestvovao kao dio bataljona „Hamza“, zarobljena četiri pripadnika srpske vojske. Također je nesporno da je kao neregularni vojnik u jedinici bilo i lice Tewfik Al Harbi ili „Arap“ kako su ga nazivali.

52. Svi svjedoci optužbe, a i odbrane potvrdili su da je 04.08.1995. godine, zbog gubitaka u ljudstvu formiran bataljon za specijalne namjene „Hamza“, tj. da ga je formirao komadant 505. Bužimske brigade Izet Nanić.

53. Svjedok Agan Elkasović, zamjenik komadanta bataljona „Hamza“ je izjavio da je 04.08.1995. godine uspostavljen bataljon i da je tog dana izvršeno postrojavanje jedinice i uručivanje zastave u komandi 505. brigade u Bužimu. Dana 5.08. 1995. godine započela je akcija „Oluja“ sa strane Armije BiH. Svjedok je izjavio i da su u ovoj akciji učestvovale sve 3 čete bataljona. Konkretno njegov zadatak je bio da vodi jedinice i da kad dođe do proboja neprijateljskih linija, da ih usmjeri po rejonima. Do proboja jedinica je došlo na rejonu „Vijenca“ kad je svjedok došao do jedinica. Tu je došao i komadant bataljona Asim Bajraktarević i svjedok je uputio jedinice da krenu prema koti „Hleb“ i da se to dešavalo oko 8h ujutro.

54. Na toj koti bio je i pomoćnik komadanta za obavještaje poslove Meho Bašić koji je trebao da prikupi informacije o proboju i prenese ih komadantu brigade Izetu Naniću. Bašić je ubrzo s tog položaja otišao nazad prema Čorkovači , gdje se nalazio komadant Nanić. Ostali su prema planu trebali da krenu prema selu Ljubine, prema Dvoru. Nedugo zatim, obojica i Bašić i Nanić su poginuli. U međuvremenu, zarobljena su četiri pripadnika srpske vojske na teritoriji gdje se bataljon nalazi - na koti „Hleb“. Ova dešavanja u svojim svjedočenjima opisali su svjedoci Hamdija Mustafić, Sead Jusić, Zijad Nanić i dr.

C. ČINJENICE IZ TAČKE 2. OPTUŽNICE

55. Iz snimka (dokaz odbrane-DVD snimak nastao tokom kritične operacije) se moglo zaključiti, da je vrijeme u koje se inkriminirani događaj desio bilo ljeto, dešavanja su snimana za vrijeme kretanja bataljona kroz šumu. Pravac kretanja bataljona je bio prema Pavlovom brdu (Majdanu) kako je to objasnio svjedok Agan Elkasović. Snimak je pokazao i vrijeme zarobljavanja četiri srpska vojnika, njihovo ispitivanje i ophođenje lica koje Tužilaštvo naziva Tewfikom Al Harbijem, a čiji su identitet potvrdili i saslušani svjedoci.

56. Prema tački 2. optužnice prvi zarobljeni je bio Mirko Devetak koji je zarobljen na području kote Hleb. O ovom događaju detaljno je svjedočio svjedok W3 i svjedok Hasan Čatić. Svjedok Čatić je naveo da je bio sa W3 i drugim pripadnicima 1. čete bataljona Hamza kada je ubrzo nakon proboja linija naišao na srpskog vojnika kojeg je te prilike razoružao. Opisao ga je kao osobu do 40 godina starosti, crne kose kako se kretao prema njima i kako se predao, bez da je pružio bilo kakav otpor. Ovaj svjedok opisuje da je Tewfik koji se tu također našao, ugledavši ovog vojnika htio odmah da ga ubije tražeći od nekoga nož kako svjedok Čatić navodi „da ga zakolje“, ali da mu on, W3 i drugi pripadnici to nisu dopustili.

57. Ovo svjedočenje potpuno je konzistentno događajima prikazanim na DVD snimku, gdje se na minutaži 6,35 do 6,40 vidi kako srpski vojnik stoji okružen pripadnicima bataljona Hamza i kako lice koje su svjedoci identifikovali kao Tewik Al Harbi ide od vojnika do vojnika tražeći nož da zarobljenog ubije.

58. Identitet srpskog vojnika naznačenog u ovoj tački optužnice potvrdio je svjedok Milorad Pribičević, komandir 3. voda, prva četa, 33. pješadijske brigade u vojsci Republike Srpske, koji ga je poznavao od prije rata.

59. Na ove okolnosti svjedočio je i svjedok W3 koji je u svom svjedočenju izjavio potpuno konzistentno svjedočenju Hasana Čatića na koji način je došlo do zarobljavanja prvog srpskog zarobljenika, te da je on također sa Hasanom Čatićem bio tu.

60. Iako je u optužnici navedeno kako je Mirko Devetak zarobljen od strane W3, Apelaciono vijeće je našlo, da je ovaj zarobljenik zarobljen od strane Hasana Čatića, a da je W3 i ostali bili u blizini, te je u tom smislu i izreka presude prilagođena u odnosu na optužnicu.

61. Odbrana je osporavala da je zarobljenik stavljen pod nadzor i kontrolu optuženog koji ga je ispitivao i zastrašivao zajedno sa Tewfikom i da je rekao kako Tewfik „samo kolje“ te da je zarobljenik bio prisiljen da ide na čelu kolone kao mamac. Međutim, ovi prigovori odbrane se ne mogu prihvatiti, budući da su ove činjenice potvrdili kako svjedoci, tako i DVD snimak.

62. Pa tako analizirajući DVD snimak minutaže od 5:27 – 07:25 Apelaciono vijeće zaključuje da su navodi optužnice u pogledu zarobljavanja prvog srpskog zarobljenika tačni i iskazi svjedoka o načinu zarobljavanja, pokušajima Tewfika Al Harbija da ih ubije, te navodi da su ga pripadnici Armije BiH u tome spriječili, tačni. Također, ova dva svjedoka W3 i Hasan Čatić su potvrdili da je zarobljeni Devetak išao ispred čete kako bi im pokazao gdje se nalazi srpska komanda.

63. Iz snimka iste minutaže kao i u prethodnom paragrafu navedene, vidi se još i da Tewfik Al Harbi nasrće na zarobljenika Devetaka te obilazi vojnike tražeći nož da ga ubije, ali da ga u tome sprječavaju W3, Hasan Čatić i drugi. Također iz snimka priozilazi da Tewfik govori Devetaku da je *mudžahedin* i da on „dođe i ubije jedan, dva“, a istovremeno kako optuženi Alić potvrđuje za Tewfika kako „on samo kolje“, te se također vidi kako ovaj svjedok ide prvi preko terena u pravcu za koje svjedok Hasan Čatić navodi da ih je trebao dovesti do komande Vojske Srpske Krajine.

64. Svjedok Refik Duraković izjavljuje da su u vrijeme proboja linija zarobljena četiri pripadnika srpske vojske i da ih je tada vidio. Zapravo neposredno prije proboja neprijateljskih linija zarobljen je jedan srpski borac, kojem su dali praznu pušku i koji je išao ispred njih prema neprijateljskim linijama. Ubrzo su dovedena još 3 zarobljena. Svjedok Duraković je također istakao da je sa njima bio i Tewfik Al Harbi koji je na jednog zarobljenog nasrnuo traživši nož da ga zakolje, u čemu su ga spriječili svjedok i ostali pripadnici prisutni na toj lokaciji.

D. ČINJENICE IZ TAČKE 3. OPTUŽNICE

65. Razloge za činjenična utvrđenja za 3. tačku optužnice, Apelaciono vijeće djelimično bazira na iskazu svjedoka W5 pripadnika pozadinskog voda bataljona „Hamza“ pratioca svjedoka W1 koji navodi da je ujutro 05.08.1995. godine oko 8:00 za vrijeme akcije kada se krenulo u proboj neprijateljskih linija, primijetili su dva srpska borca, razoružali ih i povelili prema mjestu za odmor i predali. Srpski vojnici su zarobljeni neposredno prije kote Hleb. Ovaj svjedok navodi da je zarobljene predao komandi na koti Hleb gdje su tada bili komandant bataljona Asim Barjaktarević, njegov zamjenik Agan Elkasović, Šefik Alić bezbednjak i W-1 gdje su ispitani. Svjedok je također naveo da kada je došao sa zarobljenim do odmarališta, tu su bila još dva zarobljena srpska vojnika. Sva četvorica su saslušavana u smislu ima li još vojske i komandi.

66. Svjedok W5 je naveo u toku pretresa da nakon što su saslušani, jednog zarobljenog je preuzeo Tewfik, jednog Alić, a ostalu dvojicu drugi pripadnici, te je naveo da su nakon toga zarobljeni odvedeni u suprotnom pravcu od pravca njihovog kretanja i da je ubrzo zatim čuo rafal, nakon čega su se ova četvorica iz njihove jedinice vratili nakon pucnjave.

67. Apelaciono vijeće ne prihvata iskaz ovog svjedoka u cjelosti, odnosno u pogledu navodnog odvođenja ovih zarobljenika od strane Alića i ostalih nakon kojeg odvođenja su navodno streljani, jer je svjedok W5 jedini svjedok koji događaje opisuje na ovaj način. Nema niti jednog kontrolnog dokaza na temelju kojih bi se mogla provjeriti autentičnost i pouzdanost ovakvih kazivanja. Ovo

naročito stoji jer je ovaj svjedok dao izjavu istražiteljima SIPE 28. septembra 2006. godine u toku istrage i ove događaje ne opisuje na ovaj način. Međutim, njegov iskaz u mjeri u kojoj ga potkrjepljuje iskaz W1 se može prihvatiti.

68. Svjedok W1 o zarobljavanju ove dvojice zarobljenih govorio da ih je on zarobio dok ga je njegov suborac W5 štutio na način da im je naredio da predaju oružje i dignu ruke. Nakon što su zarobljena ova dva pripadnika, ovaj svjedok se još sjeća da je kasnije vidio još dvojicu zarobljenih srpskih vojnika na koti „Hleb“. Svjedok je najprije bio neodređen na svjedočenju da li ih je nekome predao. Međutim, u izjavi koju je dao istražiteljima SIPE, naveo je da ih je predao Šefiku Aliću i Asimu Prošiću, te na pretresu je potvrdio da je to tada bilo njegovo sjećanje i da je „prema njegovim znanjima i saznanjima, bezbjednjak bataljona taj koji može izvršiti prihvrat takvih lica, kratka ispitivanja i dalje proslijediti...“⁴

69. Zarobljeni srpski vojnici koje je zarobio W1 su bili Petar Stambolija i Pero Borosina, a njihov identitet i identitet njihovog leša je potvrdio ranije pomenuti svjedok Milorad Pribičević, koji ih je obojicu također poznao od ranije.

70. Kako je svjedok W1 izjavio, kad su doveli zarobljene Peru Borosinu i Petra Stamboliju krenulo je njihovo ispitivanje i za to vrijeme je i Alić bio tu. Svjedok je smatrao da kad je oficir za bezbjednost tu, nije više nad njima imao nikakve odgovornosti. Pa tako da i iz ovog kazivanja, Apelaciono vijeće zaključuje da je isključivo i primarno, optuženi Alić imao ingerencije nad ovih zarobljenim licima.

E. ČINJENICE IZ TAČKE 4. OPTUŽNICE

71. Kada su u pitanju događaji iz tačke 4., o ovim događajima govorio je djelimično svjedok W5, a događaji su djelimično zabilježeni i na DVD snimku. Svjedok W5 je izjavio da je u jednom trenutku vidio da Teufik šamara jednog zarobljenog po licu, a da Alić “podmeće noge” drugom koji stalno pada.

72. Odbrana je osporavala iskaz svjedoka W5 pozivajući se na njegove ranije izjave date u toku istrage, ali Apelaciono vijeće navode svjedoka W5 vijeće prihvata samo u onoj mjeri u kojoj to prikazuje i DVD snimak i za radnje koje nisu osporene.

73. Na DVD snimku na minutaži 11:22 – 14:45 se vidi kako Tewfik vodi Peru Borosinu. Najprije ga drži za okovratnik uniforme i gura ga naprijed kroz teren, te potom ga drži čvrsto za kosu na potiljku ispitujući ga o položajima vojske.

⁴ Iskaz svjedoka W 1 na ročištu održanom dana 12. 07. 2007. godine

Zatim se okreće prema Peri Borosini također ga ispitujući o položaju srpske vojske pri tom ga ošamarivši i dva puta udarivši u bradu. Za to vrijeme optuženi stoji pored njih dvojice.

74. Optuženi Šefik Alić u istoj sekvenci, za vrat drži Petra Stamboliju usmjerivši cijev automatske puške koju je nosio, prema njemu i jasno se čuje kako optuženi prema kameri govori da je on (Petar Stambolija) njegov "kum" a pokazavši na drugog zarobljenika Peru Borosinu, kako će on biti Tewfikov kum. Svjedok Meho Veladžić je potvrdio da je on tada to snimao. Pri tome se na jednoj sekvenci vidi kako optuženi drži Peru Borosinu koji je posrnuo i pao, a Alić ga podiže, ali se ne čini kako je Alić to namjerno učinio da ovaj padne.

75. Također, na minutaži 13:45 – 14:00 se vidi kako i Tewfik Al Harbi i optuženi Alić udaraju (četvrtog) zarobljenika Branka Bašića u zatiljak dok on korača ispred njih. Svjedok Milorad Pribičević je također identifikovao ovog zarobljenog, te kasnije i njegov leš među ubijenim zarobljenicima.

76. Dijelove koje je optužnica navela da je Tewfik Al Harbi zlostavljao zarobljene na način da je jednog ili više njih tukao i udarao nogama dok su bili na čelu kolone, Apelaciono vijeće nije prihvatilo, našavši da ovi navodi nisu dokazani, te ih je iz tog razloga i izostavilo iz činjeničnih utvrđenja u izreci.

F. ČINJENICE IZ TAČKE 5. OPTUŽNICE

77. Kada su u pitanju činjenice iz ove tačke, svjedok W 1 je izjavio da je istog dana, 05.08.1995. godine poginuo komadant brigade Izet Nanić i tada im je naređeno da se vrate na kotu „Hleb“, pa su naknadno saznali da je operacija obustavljena zbog pogibije komadanta brigade Nanića. Ovo je potvrdio i svjedok Meho Veladžić.

78. Svjedok Samir Šakanović, pripadnik 3. čete bataljona je naveo da je tog dana vidio Tewfika i još jednog vojnika kako vode dva srpska vojnika u pravcu prema Čorkovači, koji je bio suprotan pravac od kretanja bataljona, a svjedok W3 je naveo da je vidio tijela zarobljenih nazad, putem kojim su došli, ali da su svi vojnici ta tjela mogla vidjeti budući da su tim putem prolazili kada su se povlačili prema Čorkovači, nakon pogibije komadanta Nanića.

79. Svjedok Meho Veladžić, koji je snimao događanja kritičnog dana i čiji se snimak koristio kao dokaz u predmetu, naveo je da je tijela mrtvih vojnika snimio oko pola sata nakon što su saznali da je komadant poginuo.

80. Svjedok Mevludin Mustafić, komadanta bataljona 505. bužimske brigade je izjavio kako je 4-5 dana nakon pogibije komadanta Nanića saznao da su tokom

akcije 05.08.1995. godine zarobljeni srpski vojnici i da ih je pobio Tewfik. Svjedok je također opisao svoj razgovor sa komadantom bataljona „Hamza“ Asimom Bajraktarevićem koji mu je dok su sjedili u jednom od kafića rekao kako je Šefik Alić te vojnike predao nekome drugom i kako žali što ih nije doveo do komande brigade u Bužimu.

81. Na sekvenci minutaže 15:44 – 16:20 DVD snimka vidi se kako lice identifikovano kao Tewfik poziva kamermana da snimi tijela i hvaleći se kako ih je ubio. Na snimku su prikazana četiri tijela po strani puta, na kojima se vide ustrelne rane.

82. Iako je odbrana osporavala da su snimljena tijela, tijela zarobljenih, Apelaciono vijeće u tom pogledu nije imalo dileme, budući da je svjedok Pribičević identifikovao njihove leševe, sjećajući se kako su izgledali zadnji put kad ih je vidio, prije nego su zarobljeni, a i na osnovu osnovnih tjelesnih karakteristika boje kose, općenito izgleda i odjeće, i Apelaciono vijeće se moglo uvjeriti na temelju snimka da se zaista radilo o ubijenim ratnim zarobljenicima koji su predmet ove optužnice.

VI. ZAKLJUČAK O KRIVICI - BITNA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA IZ ČLANA 175. TAČKA A) KZ BIH

83. Optuženi se tereti da je svojim radnjama i propustima pokrenuo, počinio ili na drugi način podstrekavao i pomagao u izreci opisane radnje, a zbog svoje funkcije nadređenog, također je po tvrdnji tužilaštva odgovoran za djela počinjena od strane njegovih podređenih, uključujući Tewfika Al Harbija nad kojim je imao stvarnu kontrolu, kada je znao ili imao razloga da zna da će njegovi podređeni počinuti takva djela, ili su to učinili, te nije preduzeo potrebne i opravdane mjere da spriječi ili kazni počinioce istih, pa je nečovječnim postupanjem i propuštanjem da spriječi lišenje drugih osoba života počinio krivično djelo Ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) Krivičnog zakona BiH, a u vezi sa članom 21, 35., te članom 180. stav 1. i 2. istog zakona, kršeći zajednički član 3. stav 1. tačka a) Ženevskih konvencija od 1949. godine.

84. Članom 175. tačka a) propisano je krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika:

„Ko kršeći pravila međunarodnog prava, prema ratnim zarobljenicima naredi ili učini koje od ovih djela:

a) lišenja drugih osoba života (ubistva), namjerna nanošenja osobama snažnog tjelesnog ili duševnog bola ili patnje (mučenja), nečovječno postupanje...“

85. Kako iz sadržaja zakonske definicije krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika proizilazi, na navedeni način propisano krivično djelo, ima blanketni karakter. Dakle, kao i kod svih krivičnih djela sa blanketnom dispozicijom, da bi se utvrdilo da li su se u određenim radnjama ostvarila bitna obilježja krivičnog djela, potrebno je konsultovati blanketni propis, odnosno propis na koji se blanketna dispozicija odnosi. Blanketni propisi kod krivičnih djela propisanih odredbom člana 175. KZ BiH, jesu pravila međunarodnog prava.

86. Stoga, da bi se uopšte moglo govoriti o krivičnom djelu koje propisuje odredba člana 175. KZ-a BiH, prije svega potrebno je dokazati da radnje izvršenja krivičnog djela, predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava. Tačnije potrebno je utvrditi da su radnje optuženog preduzete protivno temeljnim principima čije poštivanje nalažu odredbe međunarodnog prava. Pored uvjeta da je djelo počinioca počinjeno protivno pravilima međunarodnog prava, ostali bitni elementi ovog krivičnog djela, a čije postojanje je nužno utvrditi u svakom konkretnom slučaju, jesu: a) da počinjenje mora biti usmjereno protiv ratnih zarobljenika i b) počinitelj mora narediti ili počiniti neka od radnji propisanih tačkama a) do c).

A. KRŠENJE PRAVILA MEĐUNARODNOG PRAVA

87. Optužnicom Tužilaštva BiH, optuženom je stavljeno na teret da je postupao suprotno zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija od 12.08.1949. godine. Pravila sadržana u ovom članu smatraju se običajnim pravom i predstavljaju minimalni standard od kojeg zaraćene strane nikada ne smiju odstupati i koji su dužne poštovati.

88. Zajednički član 3. Ženevskih konvencija propisuje:

"U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, a koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka od strana u sukobu biće dužna da primjenjuje bar sljedeće odredbe: (1) Prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili bilo kojeg drugog razloga, postupat će se, u svakoj prilici, čovječno bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na rasi, boji kože, vjeroispovijesti ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovinskom stanju ili bilo kojem drugom sličnom mjerilu.

U tu svrhu zabranjeni su i ostaju zabranjeni, u svako doba i na svakom mjestu, slijedeći postupci prema gore navedenim osobama:

a) ugrožavanje života i fizičkog integriteta, posebno sve vrste ubistava, sakaćenja, okrutnih postupaka i mučenja;

b) uzimanje talaca;

c) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;

d) izricanje kazni i izvršavanje pogubljenja bez prethodne presude izrečene pred redovno ustanovljenim sudom i popraćenog svim sudskim garantijama koje civilizovani narodi priznaju za neophodne.

(2) Ranjenici i bolesnici biće prihvaćeni i negovani.

Svaka nepristrasna humanitarna organizacija, kao što je Međunarodni komitet Crvenog križa, može zaraćenim stranama ponuditi svoje usluge.

Zaraćene će strane nastojati da posebnim sporazumima osnaže sve odredbe ili dio ostalih odredaba ove Konvencije.

Primjena prethodnih odredaba ne utječe na pravni položaj zaraćenih strana.“

89. Kako iz sadržaja citirane odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija proizilazi, zadatak vijeća, u cilju utvrđivanja postojanja ovog prvog *chapou elementa*, kao preduslova za postojanje samog krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret, bio je na prvom mjestu utvrditi da li su njegove radnje bile usmjerene prema, u skladu sa odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, zaštićenoj kategoriji - ratnim zarobljenicima, a potom i da li je optuženi svojim radnjama postupio protivno odredbama zajedničkog člana 3., odnosno da li je, svojim radnjama prekršio zabrane propisane zajedničkim članom 3. Ženevskih konvencija (koje tačke predmetnog člana su relevantne za konkretan predmet).

a) 1. Postojanje oružanog sukoba i veza optuženog s tim

90. Optuženi se tereti da je počinio ovo djelo za vrijeme oružanog sukoba na teritoriji BiH i Republike Hrvatske između snaga Armije BiH i Vojske Srpske Krajine, u svojstvu pomoćnika komadanta bataljona „Hamza“ za bezbjednost, IV bataljona 505. brigade 5. korpusa Armije BiH, čije su dužnosti i odgovornosti obuhvatale ispitivanje zarobljenika, pružanje zaštite istima i obezbjeđenje njihovog sigurnog prolaza do Komande brigade.

91. Međunarodna jurisprudencija zauzela je stav da „oružani sukob postoji u slučajevima kada se pribjegava oružanoj sili između država ili produženom

oružanom nasilju između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, ili pak između takvih grupa unutar jedne države.“⁵

92. Optuženi Alić tereti se za krivično djelo iz člana 175. a) KZ BiH, koje počinjenje podrazumjeva kršenje zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija. Budući da odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija sadrže srž osnovnih principa primjenjivih u svako vrijeme, u svim okolnostima i na sve strane koji se ne smiju oduzeti,⁶ nebitna je stoga priroda oružanog sukoba u ovom predmetu.⁷

93. Međutim, pitanje postojanja oružanog sukoba na način kako je to navedeno u optužnici nije ni bilo sporno u toku postupka. Snage Armije BiH bile su u sukobu Vojskom Srpske Krajine u periodu koji optužnica obuhvata, kada je započela akcija „Oluja“, o kojoj su svi svjedoci govorili.

94. U svijetlu međunarodne jurisprudencije, neophodno je utvrditi vezu optuženog sa sukobom. „Ne traži se uzročno posljedična veza između oružanog sukoba i počinjenja zločina, ali se u najmanju ruku traži da je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da počinio zločin.“⁸

95. Odbrana nije sporila da je optuženi bio pripadnik bataljona Hamza i da je ovaj bataljon formiran dan prije akcije „Oluja“. Međutim, osporavala je njegov status i dužnosti.

96. S obzirom da je vijeće već u paragrafima 15 – 44. dijela IV A) već utvrdilo njegov status pomoćnika bezbjednosti bataljona „Hamza“ i njegove dužnosti koje je ta pozicija podrazumjevala, dužnosti, ponoviće samo kako je time i utvrđeno da je optuženi, kao pomoćnik komadanta vojne formacije koja je učestvovala u oružanom sukobu na strani Armije BiH, time nesumnjivo bio dio tog sukoba, te ove činjenice se neće posebno i dalje obrazlagati.

a) 2. Status žrtava

97. Dakle, prvi zadatak kod utvrđivanja da li su u radnjama optuženog ostvarena obilježja kršenja pravila međunarodnog prava, bilo je nužno utvrditi status lica prema kojima su navedene radnje preduzete. Naime, tumačenjem sadržaja odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, dolazi se do

⁵ Tužilac protiv Dragoljuba Kunarca et al. predmet br. IT-96-23, presuda od 12.06.2002. godine. t. 56;

⁶ Presuda po žalbi u predmetu Čelebići, t. 149.

⁷ Tužilac protiv Duška Tadića, predmet IT-94-1-AR-72 (odluka o nadležnosti od 2.10.1995.); Presuda po žalbi u predmetu Čelebići, t.140, 150.

⁸ Presuda po žalbi u predmetu Kunarac, t. 58;

zaključka da zaštićenu kategoriju stanovništva čine lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, uključujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili osobe izbačene iz borbenog stroja⁹, te lica onesposobljena za borbu.

98. U konkretnom slučaju, nema nikakve dileme da se radi o četiri pripadnika vojske Srpske Krajine koji su položili oružje, pri tome odbrana nije osporavala niti dovodila u pitanje status žrtava, a iz snimka, te iz svjedočenja svih svjedoka Tužilaštva, jasno je da su ova lica ratni zarobljenici, zarobljeni na području ratnih dejstava za vrijeme vojne operacije „Oluja“, te da kao takvi potpadaju pod definiciju zaštićenih lica prema zajedničkom članu 3. Ženevskih konvencija.

a) 3. Da li radnje potpadaju pod okvir međunarodne odredbe?

99. Na temelju izvedenih dokaza i činjeničnih utvrđenja, Apleaciono vijeće je zaključilo da su se u radnjama optuženog stekli elementi imenovanog krivičnog djela i to u konkretnim radnjama opisanim u tački 2. i 4. optužnice radnje nečovječnog postupanja, te u tački 5. radnje propuštanja da spriječi lišenje života zarobljenih za koje je znao da će se desiti, a koje radnje potpadaju pod radnje zabranjene odredbom člana 3. Ženevskih konvencija, te samim tim je evidentno da su počinjene kršeći međunarodne principe.

B. UČINJENJE DJELA

100. Sljedeći elemenat predmetnog krivičnog djela koji je nužno dokazati, jeste da je počinilac naredio ili počinio djelo. U konkretnom, optuženi Alić se tereti da je počinio djelo učestvujući u fizičkom i psihičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika, te učestvujući u njihovom lišenju života na način da je kao pomoćnik bataljona za bezbjednost, bio obavezan zaštititi ih, a on je to propustio. Dakle, da je djelo počinio.

101. Upravo ovaj bitan element krivičnog djela je u najvećoj mjeri osporavan od strane odbrane i to prvenstveno kroz dokazivanje da optuženi nije imao status pomoćnika za bezbjednost bataljona „Hamza, a samim tim ni ovlaštenja u odnosu na zarobljene koja mu se pripisuju optužnicom, a ni da je imao efektivnu kontrolu nad Tewfikom Al Harbijem.

102. Odbrana osporava karakter radnji koje je lično optuženi Alić učinio, a koje Tužilaštvo kvalifikuje kao nečovječno postupanje; te da je svojim radnjama i

⁹ Vidjeti presudu Suda BiH broj X-KRŽ-05/42 Nikola Andrun, str.16, pozivanje na presudu pretresnog vijeća u predmetu MKSJ Blagojević i Jokić od 17.01.2005. godine, paragraf 544

propustima, pokrenuo, počinio ili na drugi način podstrekavao i dozvolio Tewfiku Al Harbiju kao svom podređenom nad kojim je imao efektivnu kontrolu, da ih čini, a odnose se na fizičko i psihičko maltretiranje, te konačno propuštanje optuženog da spriječi lišavanje života zarobljenika za koje je znao da će se desiti ili je mogao znati, te propuštanje da o tome izvjesti neposredno nadređene i poduzme mjere kako bi se počinitelj kaznio.

B) 1. Nečovječno postupanje

103. Najprije, Apelaciono vijeće je na temelju gore utvrđenih činjenica zaključilo da je optuženi Alić na dan 05.08.1995. godine bio pomoćnik komadanta bataljona „Hamza „ za bezbjednost i da su njegove dužnosti u tom svojstvu uključivale brigu o zaštiti života i o dobrobiti zarobljenika.

104. Iako zajednički član 3. Ženevskih konvencija, propisuje obavezu čovječnog postupanja, precizno ne definiše šta se pod tim ima smatrati. Sam pojam čovječnog postupanja, zbog svoje širine, bilo bi teško i definisati. Osim toga, ono što je nužno sankcionisati jeste ponašanje koje odstupa od principa čovječnosti, pa se i kroz međunarodno pravnu praksu, ali i ustave, zakone, konvencije i komentare mnogih država, nastojalo definisati ono što se ima smatrati nečovječnim postupanjem, te osigurati zaštita pojedinaca od takvog, nečovječnog postupanja.

105. Ženevske konvencije nisu jedini izvor zabrane nečovječnog postupanja. Evropski sud i Evropska komisija za ljudska prava bavili su se ovim pitanjem¹⁰. Jurisprudencija MKSJ definira nečovječno postupanje kao „ namjernu radnju ili propust učinjen protiv zaštićene osobe, kojima se nanose teške duševne povrede, tjelesne patnje i povrede, ili koji predstavljaju tešku povredu ličnog dostojanstva.“¹¹Iz ove prakse proizilazi da se nečovječno postupanje tretira kao postupanje kojim se namjerno nanose teške duševne i fizičke patnje koje su manje od teških duševnih i fizičkih patnji koje su uslov za krivično djelo mučenja.

106. U završnoj riječi Tužilaštva BiH jedna od definicija koja se u konkretnom slučaju može prihvatiti kao odgovarajuća u ovom predmetu je da u nečovječno postupanje spadaju „*djela koja krše osnovni princip humanog postupanja,*

¹⁰ Presuda u predmetu A. Protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 23.09.1998: Presuda u predmetu Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva, ESLJP (ser. A) 1993; Tomasi protiv Francuske, 13 EHRR, t. 115: Lorse i dr. Protiv Nizozemske, broj 52750/99 od 4. maja 2003.

¹¹ Presuda predmetu Čelebići, t. 542-543; pesuda protiv Daria Kordića i Marija Čerkeza br. IT-95-14/2-A od 17.12.2004.(presuda po žalbi) t. 39.

*naročito poštovanje ljudskog dostojanstva.*¹² Pa tako, prema mišljenju Apelacionog vijeća, pri karakterizaciji nečovječnih djela, treba razmatrati ne samo objektivne posljedice koje ta djela imaju u odnosu na žrtvu, nego i njihov subjektivni doživljaj. U konkretnom slučaju, postupanja optuženog i Tewfika zajedno, nisu nanijela vidljive tjelesne povrede zarobljenim srpskim vojnicima. Ali treba također imati na umu subjektivni doživljaj djela od strane žrtava, te vremenski, prostorni i općenito sveukupni kontekst u kojima se čine, kao i da li su u datoj situaciji neophodna.

107. Da bi se neko postupanje moglo okarakterisati kao nečovječno, neophodno ga je cijeliti u svakom konkretnom slučaju, ovisno o vrstama samih radnji, ali i posljedica koje te radnje izazivaju po žrtve i njihov tjelesni i duševni integritet, okruženja i prilika, tj. konteksta u kojima se radnje prema žrtvama poduzimaju kao i ovisno o njihovom trajanju i intenzitetu.

108. U ukinutoj prvostepenoj presudi, sud je optuženog Alića oslobodio optužbe za nečovječno postupanje. Prvostepeni sud je analizirao zakonska obilježja radnji nečovječnog postupanja, te našao da radnje iz optužnice, a prikazane na DVD snimku predstavljaju „možda strogo ponašanje“ ili „neugodno“, ali prema mišljenju prvostepenog suda riječ „nečovječno“ nosi sasvim drugu težinu. Ove radnje po prvostepenoj presudi ne dosežu stepen „zvjerstva“ ili „barbarstva“ da bi pretstavljale nečovječno postupanje¹³.

109. Apelaciono vijeće nalazi da je zapravo razmatranje pojma nečovječnog postupanja, razmatranje i karakterizacija radnji koje bi mogle potpadati pod taj pojam i koje po svom karakteru imaju takva obilježja lošeg tretmana da zapravo skoro pa dosežu prag mučenja, ali osnovni prag diferencijacije je taj da te radnje nisu takvog intenziteta da zaista i predstavljaju mučenje, pa jednostavnije rečeno, to su sve one radnje koje bi se mogle smjestiti u taj interval od lošeg tretmana do mučenja, ali koje po svom intenzitetu, karakteru i značaju ne dosežu da ih se okarakterizira kao mučenje, jer nemaju istu težinu niti iste posljedice.

110. Suština pravnog neslaganja za utvrđenje nečovječnog postupanja koji je imalo prvostepeno vijeće i koje nalazi ovo vijeće je u pogledu standarda koji se zahtjeva za radnje za koje se može tvrditi da spadaju u nečovječno postupanje. Ovi argumenti koje je prvostepeno vijeće ponudilo, prema mišljenju Apelacionog vijeća zadovoljili bi standarde za mučenje.

¹² Završna riječ tužilaštva, strana 1.

¹³ Strana 35. paragraf 1. prvostepene presude;

111. Iz tog razloga je Apelaciono vijeće u ponovnom postupku, na temelju iskaza svjedoka i DVD snimka koji je prikazao stvarno stanje na terenu, zaključilo sasvim suprotno. Nije se mogao zanemariti zastrašujući efekat i smatrati beznačajnim ove radnje u mjeri kako je to učinilo pretresno vijeće u svojoj prvostepenoj presudi, navodeći da te radnje ne dosežu stupanj „zvjerstva“ i „varvarstva“, pa ne ispunjavaju kriterije koje nečovječno postupanje prema njihovom mišljenju zahtjeva.

112. Upravo suprotno. Prema ovako postavljenim kriterijima, za očekivati je da jedino takva djela koja predstavljaju mučenje ili djela koja zadovoljavaju tako visok kriterij da ih se okarakteriše kao „zvjerstvo“ budu u konačnici procesuirana, dok djela lošeg tretiranja naročito osjetljive i ugrožene kategorije kao što je to „ratni zarobljenik“ budu prećutno okarakterisana kao dozvoljena.

113. U konkretnom slučaju, radnje koje Tužilaštvo optuženom stavlja na teret, a za koje je dokazano da ih je optuženi Alić poduzeo su radnje zastrašivanja Mirka Devetaka (tačka 2), te grubo ophođenje prema zarobljenim Petru Stamboliji i Peri Borosini (tačka 4.) i udaranje zarobljenog Branka Bašić u zatiljak.

114. Prva radnja koju Tužilaštvo optuženom stavlja na teret kao nečovječno postupanje je zastrašivanje zarobljenog Mirka Devetaka, koja se desila neposredno nakon njegovog zarobljavanja. Na snimku je prikazana sekvenca u kojoj Tewfik najprije traži nož da ga ubije i kako nasrće na njega, a pripadnici bataljona fizički ga štite. U nastavku snimka optuženi u društvu Tewfika mu se obraća i ispituje ga o položajima vojske. U jednom trenutku Tewfik zarobljenom Devetaku govori da je mudžahedin i riječi „Ja dođem ubijem jedan, dva“ u kom trenutku mu optuženi govori „on ti samo kolje,, misleći na Tewfika. Pri tome i optuženi Alić ima mogućnost da primijeti strah zarobljenog, jer to primjećuju i drugi vojnici, čak mu i jedan od prisutnih vojnika govori „*nemoj se ništa bojati, šta se bojiš?*“.

115. Sljedeća inkriminirana radnja koja se optuženom stavlja na teret je ophođenje prema Peri Borosini (tačka 4. izreke) kojeg je grubo držao za vrat jednom rukom, a drugom držao cijev puške usmjerene prema njegovom licu govoreći o njegovom i Tewfikovom „kumstvu „ sa njima. U kontekstu tih dešavanja, pominjanje „kumstva“ moglo je imati samo negativne konotacije. Za to vrijeme, u istoj koloni su se nalazili zarobljeni Mirko Devetak i Petar Stambolija kojeg je vodio Tewfik Al Harbi,također grubo se ophodeći prema njemu, te dok je ispitivao Peru Borosinu udario ga je dva puta u bradu, a optuženi je stajao pored njega. A posljednja od inkriminiranih radnji koje se optuženog stavlja na teret je udaranje Branka Bašića u zatiljak zajedno sa Tewfikom dok je koračao ispred njih i sve su one jasno vidljive na DVD snimku.

116. Radnje po svom intenzitetu bi se mogle svrstati kao radnje nanošenje lakših tjelesnih povreda, blažih udaraca. Ali dešavale su se vrlo brzo nakon zarobljavanja ovih lica. Oni su bili vojnici neprijateljske vojske, netom sa borbenih linija takoreći u stanju šoka. Nalazili su se sami među desetinom vojnika neprijateljske vojske, razoružani.

117. Ove okolnosti su same po sebi ozbiljne, frustrirajuće i teške za bilo kojeg pojedinca koji bi se našao u takvom okruženju. Ophođenje optuženog na način da prvog zarobljenog dodatno zastrašuje načinom na koji „Tewfik ubija“ kod zarobljenog izaziva jak psihološki pritisak što razumnim rasuđivanjem svako može zaključiti. Zarobljeni je sasvim sigurno osjećao strah za svoj život, a istovremeno znajući da je njegov život tada, kao ratnog zarobljenika, praktično u rukama neprijateljskih vojnika.

118. U istim tim okolnostima, ostali zarobljeni su nečovječno tretirani i kako snimak pokazuje, isključivo od strane Tewfika i Alića. Niti jedan drugi vojnik, bar u mjeri u kojoj to DVD snimak pokazuje, nije poduzeo niti jednu protivpravnu radnju protiv zarobljenih lica. Čak naprotiv, Apelaciono vijeće je na istom DVD snimku imalo priliku vidjeti pozitivnu reakciju vojnika kada su prvog zarobljenog zaštitili od Tewfika, te dalje Tewfikov neprijateljski stav prema njima, kao i Alićevo očigledno pasivno držanje naspram toga. Tako da ne samo da ni u jednom trenutku nije spriječio ili upozorio Tewfika na čovjeka nedostojno maltretiranje zarobljenih u vidu udaraca u bradu, povlačenja za kosu i sl, nego se u ova dva navrata i pridružio takvom nečovječnom postupanju.

119. Sve ove kriterije, radnje optuženog fizičkog maltretiranja koje lično čini, te koje prećutno ohrabruje a koje čini Tewfik, te njegovo zastrašivanje, u kontekstu vremena, mjesta i okruženja predstavljaju nečovječno postupanje prema članu 175. tačka a) KZ-a BiH, prema zarobljenim licima i pojačavaju njihove duševne patnje, jer u tom trenutku oni su bespomoćni, u strahu po živote, potpuno prepušteni na milost i nemilost vojnika pod čijom su kontrolom.

120. Ovo sve je dodatno naglašeno činjenicom da je optuženi oficir za bezbjednost, da je znao koje su mu dužnosti, budući da je on prije postavljanja na ovu poziciju bio na poziciji komandira u vojnoj policiji. Svjedok Zijad Nanić je također izjavio kako su svi vojnici prošli obuku, te ako se uzme u obzir činjenica je to već 1995. godina, dakle tri godine od početka ratnih dejstava, da je svjedok Nanić izjavio kako je jedne prilike ranije optuženi zarobio pripadnike neprijateljske vojske i sproveo ih do komande brigade, jasno je da je on znao koje su mu dužnosti i čega se mora uzdržati i kao vojnik, a pogotovo kao oficir za bezbjednost.

121. Vezano za krivicu optuženog u čijoj je osnovi njegov psihički odnos prema činjenju ovih radnji, nesporno je da je on svjesno i voljno učestvovao u njima, što govori da na strani optuženog postoji umišljaj u odnosu na počinjeno djelo.

122. Optužba je kvalifikovala krivično djelo da je počinjeno kršenjem zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine i to za radnje iz tačke a) tog člana. Međutim, gore opisane radnje optuženog bi mogle potpadati jedino pod tačku c) člana 3, te je u smislu preciznosti pravne kvalifikacije, Apelaciono vijeće označilo kršenje međunarodne norme kao kršenje obje tačke stava 1. člana 3) Ženevskih konvencija, te je time ispunjen prvi opći elemenat bića krivičnog djela iz člana 175. KZ BiH.

B) 2. LIŠENJE DRUGIH OSOBA ŽIVOTA (UBISTVA)

123. Optuženi se tereti za počinjenje, odnosno za podstrekavanje i pomaganje u ubistvu, te zbog toga što nije poduzeo sve potrebne i razumne mjere da spriječi ili kazni počinioce. U postupku je na temelju iskaza svjedoka Milorada Pribičevića, te DVD snimka na kojem Tewfik priznaje ubistvo ovih osoba kamermanu Mehi Veladžiću, utvrđena činjenica da su sva četiri zarobljena na kraju ubijena.

124. Apelaciono vijeće je izvršilo uvid u Uputstvo o primjeni pravila međunarodnog ratnog prava u Oružanim snagama (Sl. list Armije Republike BiH 2/92 u, u daljem tekstu „Uputstvo“) dokaz Tužilaštva br. T77 koje u tački 17. propisuje: „*Ratni zarobljenik je pripadnik oružanih snaga koji je pao pod vlast neprijatelja.*“

125. U tački 19. Uputstva dalje propisano je:

„Neprijateljska sila, u čijoj su vlasti ratni zarobljenici, je odgovorna za postupak prema njima, što ne isključuje i ličnu odgovornost pojedinca. Zabranjeno je preduzimati mjere represalija prema ratnim zarobljenicima. Sa njima se mora postupati čovječno, bez nasilja uvreda i zastrašivanja, poštujući i njihovu ličnost i čast, naročito prema ženama.

„Zabranjeno je raniti ili ubiti pripadnika neprijateljskih oružanih snaga od momenta kad prestane da pruža otpor i vidno pokaže volju da se preda...“

126. Pravila za rad Službe vojne bezbjednosti u oružanim snagama Republike BiH koja su donesena 1992. godine¹⁴, a u kojima je u članu 36. navedeno da je

¹⁴ Autentičnost potvrđena pečatom Arhiva SsiObP PFMO;

starješina Službe vojne bezbjednosti dužan da izvršava zadatke iz djelokruga Službe vojne bezbjednosti koje mu odredi nadležni starješina, bez obzira da li su ti zadaci obuhvaćeni poslovima koji se redovno izvršavaju na formacijskom mjestu na kojem se nalaze. Pravilom 38. je dalje propisano da „Za nesavjestan odnos u vršenju poslova iz svog djelokruga i za nepridržavanje ili kršenje odredaba ovog Pravila, starješine Službe vojne bezbjednosti odgovaraju po opštim pravilima.“

127. Apelaciono vijeće je već zaključilo i da su zaštita života i dobrobiti zarobljenih bili u funkcionalnoj nadležnosti optuženog. Također, u gore navedenom Uputstvu propisan je način na koji treba postupati sa zarobljenim licima za vrijeme neprijateljstava, a koje su radnje zabranjene. Već je i utvrđeno da je naredba komadanta Izeta Nanića prije akcije „Oluja“ bila da ukoliko bude zarobljenih, da ih se mora sprovesti u komandu u Bužim. Kako je Zijad Nanić izjavio, optuženi Alić je i ranije imao iskustva sa zarobljenim, dakle i bez izričite instrukcije komadanta, znao je koje je postupke trebao primijeniti u datoj situaciji.

128. Također, komadant bataljona Bajraktarević je svjedoku Mevlidu Mustafiću rekao nakon akcije, kako žali što Alić zarobljene nije doveo do komande u Bužimu nego ih je predao nekome drugom, pa se može zaključiti da je Alić propustio postupati shodno članu 38. Pravila o radu SVB propuštajući zaštititi ratne zarobljenike i da upravo odredbe o krivičnim djelima i odredbe opštih pravila sankcionišu nesavjestan rad u SVB u slučaju nastupanja zabranjene posljedice.

129. DVD snimak je prikazao ambijent njihovog zarobljavanja, te ophođenje s njima. Svjedok Šerif Kekić izjavio da je Tewfik cijelo vrijeme pokušavao da ih ubije, ali da komadant bataljona nije dozvoljavao, da je čak za to nudio i novac. Sam je Tewfik rekao kako je već navedeno, da je on „mudžahedin“ i da ubija. Svjedok W4 je izjavio vidjevši ponašanje Tewfika prema zarobljenim „da nije ljudski ponašati se tako.“

130. Iz navedenog, Apelaciono vijeće je zaključilo pet indikativnih činjenica.

131. Optuženi Alić je bar u onim dijelovima događanja koja DVD snimak prikazuje, kao svako razumno biće i iskusan vojnik (kakav je Alić bio), mogao zaključiti da je Tewfik nagla i agresivna osoba, jasnih namjera i spremnosti da likvidira „neprijatelja“ kakvim je doživljavao zarobljene koji su i bili pripadnici neprijateljske vojske. Tewfik to nije čak ni krio, a to su potvrdili i svjedoci.

132. Drugo, Tewfik nije bio formacijski pripadnik bataljona, ali činjenica je da je bio na licu mjesta kao vojnik, naoružan i u uniformi, noseći oko glave plavu traku, kao i nekolicina ostalih pripadnika bataljona. Pa iako nije bio redovan formacijski pripadnik, to optuženog Alića ne oslobađa odgovornosti. Čak

naprotiv, upravo zbog toga optuženi je znao da za Tewfika ne važe pravila discipline i odgovornosti koju normalno svaka pripadnost bataljonu sa sobom nosi. Tewfikova pozicija i proizvoljno ponašanje u situacijama kao što je ova bila, nametala je nužni pojačan oprez i upravo u ovim situacijama je autoritet optuženog morao doći do izražaja. Na kraju krajeva zaštita zarobljenika od takve nasilne osobe je bila i Alićeva moralna obaveza.

133. Treće, prisustvo optuženog za vrijeme zastrašivanja prvog zarobljenog i kasnijeg nečovječnog postupanja prema njima, zasigurno je djelovalo ohrabrujuće na Tewfika. Optuženi Alić je propustio zaštititi zarobljene od ponižavanja i maltretiranja od strane Tewfika iako je svim ovim postupcima od strane imenovanog prisutan i svjestan ih je. Na ovaj način on prešutno odobrava Tewfikove postupke i ohrabruje ga u daljnjim nastojanjima koje je ovaj od samog početka očigledno imao, a to je da zarobljenike u konačnici i liši života. Optuženi Alić svojim postupcima i aktivnim sudjelovanjem u nečovječnim radnjama prema njima, daje doznanja Tewfiku da je takvo ophođenje ispravno i opravdano, a i na neki način izjednačava sebe i Tewfika, naročito govoreći o svom zajedničkom „kumstvu“ Tewfika i njega lično sa dvojicom zarobljenih. Takvo ponašanje vodi razumnom zaključku da je Tewfik kroz ponašanje Alića dodatno ohrabren i motivisan za maltretiranje zarobljenih, znajući da mu je jedino u prisustvu optuženog to i omogućeno, jer je ranije izričito spriječen od strane drugih pripadnika bataljona u svojim nakanama da prvog zarobljenog liši života.

134. Četvrto, optuženi je kao pomoćnik za bezbjednost odgovoran za zarobljene, što on uostalom na licu mjesta i demonstrira ispitujući ih, čak i u prisustvu komadanta bataljona. Zarobljeni su u jednom trenutku izdvojeni iz grupe sa puta kojim su se kretali i likvidirani od strane Tewfika, što i snimak pokazuje na kojem se Tewfik hvali da ih je ubio. Ubistvo se dogodilo neposredno nakon pogibije komadanta Nanića, kad se zbog stanja šoka, nevjerice i ljutnje, moglo očekivati da bi zarobljeni mogli biti ubijeni iz motiva odmazde. Dalje, svjedok optužbe Šerif Kekić je izjavio da nakon što je poginuo komadant Izet Nanić, svi su bili „zablokirali“. Kako je utvrđeno ranije, slijed događaja rezultirao je smrću četiri zarobljenika, a takav slijed se morao predvidjeti, na osnovu prethodnog obrasca ponašanja i iskazane spremnosti Tewfika da ih ubije. Kakav je bio stav Tewfika prema njima jasno je iz njegovog ponašanja, a kakvo općenito raspoloženje vojnika bataljona spram zarobljenih, djelimično je potvrdio i svjedok Meho Veladžić svjedočeći na pretresu, navodeći da „ne vidi ništa loše“ u činjenici da je vidio mrtve zarobljenike.

135. Peto, optuženi Alić je cijelo vrijeme bio u formaciji i u vrijeme zarobljavanja i ispitivanja, to pokazuje i snimak. Čak jednog je od njih Alić je i lično vodio dijelom šumskog puta. Zarobljenici su prema snimku, ubijeni vatrenim oružjem. Njihova tijela su ležala pored šumskog puta, svima vidljiva.

136. Svih pet ovih činjenica, u kontekstu vremena i događanja, ukazuju na Alićev propust da zaštiti lica za koja je znao da su zarobljenici, te da im je život u opasnosti i da će biti ubijeni, na što mu je ukazivalo sveukupno dotadašnje Tewfikovo ponašanje.

137. Analizom dotadašnjeg postupanja Alića nepobitan je zaključak o involviranosti optuženog Alića u njihovo lišenje života.

VII. NAČIN UČINJENJA I UMIŠLJAJ U ODNOSU NA OBJE RADNJE – NEČOVJEČNO POSTUPANJE I LIŠENJE ŽIVOTA

138. Optuženi se tereti da je svojim radnjama i propustima, pokrenuo, počinio ili na drugi način podstrekavao i pomagao u tačkama optužnice opisane zločine, a zbog svoje funkcije odgovoran je za djela počinjena od strane podređenih, uključujući Tewfika Al Harbija nad kojima je imao stvarnu kontrolu, kada je znao ili imao razloga da zna da će njegovi podređeni počiniti takva djela, ili su to učinili, te nije preduzeo potrebene i opravdane mjere da spriječi ili kazni počinioce istih.

139. Članom 29. propisano je da počinioци postupaju kao saučinitelji ukoliko više osoba učini krivično djelo učestvovanjem u učinjenju ili poduzimajući šta drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela. Članom 180. stav 1. propisano je da osoba koja između ostalog učini krivično djelo iz člana 175. KZ-a BiH, kriva je za to krivično djelo. Optuženi je lično i umišljajno, zajedno sa Tewfikom učestvovao u nečovječnom postupanju prema zarobljenim vojnicima u smislu člana 29. i 180. stav 1. KZ.

140. Kada je u pitanju radnja izvršenja - lišenja života, Vijeće je utvrdilo da je optuženi počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika lišenjem života i to da su se u radnjama optuženog, tj. propuštanju stekli elementi umišljajnog nečinjenja kao načina učinjenja krivičnog djela.

141. Članom 21. KZ-a BiH propisani su načini učinjenja krivičnog djela, pa je tako članom 21. propisano da krivično djelo može biti učinjeno činjenjem i nečinjenjem, a da je djelo učinjeno nečinjenjem kad je učinitelj pravno obavezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice krivičnog djela to propustio učiniti, a takvo propuštanje po djelovanju i značenju jednako učinjenju tog krivičnog djela činjenjem.

142. Optuženi Alić je u okviru svojih redovnih dužnosti pomoćnika komadanta bataljona za bezbjednost imao obavezu da zarobljene odvede u komandu brigade, što je uostalom bila i izričita instrukcija komadanta brigade Nanića prije akcije. On je propustio poduzeti potrebne i opravdane mjere kako bi spriječio

lišenje života ovih lica na što je bio prema tački 19. Uputstva, pravilu 38. gore navednih Pravila SVB i prema članu 3. Ženevskih konvencija pravno obavezan zaštititi ih. Propustivši to zarobljeni su lišeni života.

143. Krivično djelo je kako je vidljivo iz gore opisanih okolnosti, učinjeno umišljajno nečinjenjem, tj. propuštanjem obaveze koja je proizilazila iz njegove funkcije kao starješine i pomoćnika komadanta za bezbjednost u odnosu na ratne zarobljenike. Ovo nečinjenje ga je izjednačilo sa izvršiocom ubistva, jer iako nema dokaza da je on lično izvršio lišenje života ovih lica, on je to dopustio zato što je to htio ili se sa tim saglasio, a to je zbog nastupjele posljedice po žrtve, jednako po djelovanju i značenju, lišenju života činjenjem.

144. Ne postoji ni jedan dokaz da je optuženi to pokušao ili želio spriječiti, a koji bi ga eskulpirao, niti je odbrana ikada ukazala na neku njegovu reakciju na Tewfikovo ponašanje koja je bila zbog njegove pozicije i dešavanja obavezna. Optuženi na koncu nije nikada o ovih događanjima nikoga zvanično ni izvjestio, iz čega se može zaključiti da je potpuno negirao svoje dužnosti.

145. Odbrana je insistirala da činjenica da je prisutan sporadično i komadant bataljona Asim Bajraktarević koji je vidio zarobljene, optuženog oslobađa odgovornosti. Međutim, Apelaciono vijeće se ne slaže sa ovom tvrdnjom, jer kao što je to i Tužilaštvo pravilno u završnoj riječi istaklo, općepoznata i općeprihvaćena zakonska i moralna dužnost svakog vojnika ili starješine je zaštita psihičkog i fizičkog integriteta ratnih zarobljenika i ta obaveza proizilazi kako iz međunarodnih kodifikacija, tako i iz običajnih pravila ratovanja. To tim više vrijedi za optuženog, imajući u vidu da je optuženi imao poziciju oficira za bezbjednost, pa je u tom smislu on imao i formalnu obavezu da zarobljenicima obezbijedi stalnu zaštitu, jer ga prisustvo drugog komandujućeg (Bajraktarevića) uopšte ne oslobađa takve odgovornosti, pogotovo ako se ima u vidu da se radi o takvom komandujućem koji nije stalno u kontaktu sa zarobljenicima.

146. Neposredno nadređeni optuženom po službenoj odgovornosti bio je pomoćnik komadanta za bezbjednost u brigadi, svjedok Zijad Nanić. Optuženi je imao obavezu obavještavanja komadanta bataljona na terenu o zarobljenim. Dakle, u domenu njegovih nadležnosti, optuženi je bio i lično, kao i svaki vojnik, ali i po službenoj dužnosti u okviru svojih zaduženja u imenovanom statusu, zaštititi zarobljene, bez obzira na prisustvo komadanta Bajraktarevića. Prema mišljenju Apelacionog vijeća, i Bajraktarević i Alić su u okviru svojih ovlaštenja za ratne zarobljenike bili odgovorni (tzv. lanac odgovornosti), s tom razlikom što je optuženi, kako je već navedeno, bio u stalnom kontaktu sa zarobljenicima i Tewfikom i imao je i tzv. vertikalnu odgovornost prema funkcionalno nadređenom komandantu za bezbjednost koja je uključivala njegovu obavezu obavještavanja o ratnim zarobljenicima i njihove predaje u komandu Brigade.

147. Kada je u pitanju status Tewfika Al Harbija i pitanje efektivne kontrole u odnosu na njega, za što je odbrana tvrdila da je optuženi u odnosu na Tewfika nije imao, jer Tewfik nije bio regularan vojnik u formaciji, Apelaciono vijeće je već utvrdilo da on nije bio formacijski pripadnik bataljona, ali da je bio pripadnik na terenu. Za Apelaciono vijeće nije sporno da je na strani optuženog nesumnjivo postojala obaveza zaštite zarobljenika, što posebno podrazumijeva njihovu zaštitu od „neregularnih“ pripadnika u jedinici. Ovo pogotovo ako se ima u vidu da optuženi nije ni pokušao koristiti svoja ovlaštenja koja je kao starješina imao u odnosu na zaštitu zarobljenika od Tewfika. Ovo vijeće na osnovu iznesenog zaključuje da je deplasirano i raspravljati pitanje postojanja efektivne kontrole optuženog na Tewfikom, ako se ima u vidu da je optuženi Alić svojim ponašanjem saučestovao zajedno sa Tewfikom u činjenju djela, odnosno bio ravnopravan partner u preduzimanju radnji kojima je ovo krivično djelo izvršeno. Utvrđivanje i ove činjenice imalo bi opravdanja samo pod uslovom da se odgovornost optuženog temelji na njegovoj komandnoj odgovornosti, što je ovdje suviše ako se ima u vidu njegovo neposredno učešće u djelu. .

148. Dakle, kako je Apelaciono vijeće utvrdilo lični doprinos optuženog u izvršenju krivičnog djela na način da je zajedno sa Tewfikom lično učestvovao u nečovječnom postupanju, a i da je lično odgovoran za radnje propuštanja poduzimanja mjera da spriječi lišenje života zarobljenika, Vijeće je našlo da postupanje optuženog poprma oblik ličnog učešća u izvršenju djela činjenjem i nečinjenjem prema članovima 21. i 29., a što obuhvata i član 180. stav 1. KZ BiH, te da stoga nije bilo potrebno ni razmatrati posebno činjenice iz tačke 6. optužnice i njegovu komandnu odgovornost, tj. odgovornost da kazni ili prijavi počinioca u skladu sa članom 180. stav 2. KZ BiH. Iz navedenih razloga u presudi je izostavljena tačka 6. optužnice, jer sud nakon što je utvrdio krivicu optuženog i njegovo lično učešće u ubistvu ratnih zarobljenika nečinjenjem, nije bilo neophodno utvrđivati krivicu optuženog i po drugom osnovu, tj. po osnovu komandne odgovornosti.

VIII. PRIMJENA KZ BIH

149. Temeljni princip kojim se ovo vijeće rukovalo, prilikom utvrđivanja koji materijalni zakon se ima primijeniti na počinioca, jeste princip zakonitosti, koji propisuje odredba člana 3. KZ BiH, a kojim je propisano da nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.

150. Princip zakonitosti, kao temeljni princip krivičnog prava, propisan je i odredbom člana 7. stav 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP), a koja konvencija, na temelju odredbe člana 2. stav 2. Ustava

Bosne i Hercegovine ima direktnu primjenu i primat nad drugim zakonima u Bosni i Hercegovini.

151. Dalje, odredbom člana 4. KZ BiH, propisano je da se na učinitelja krivičnog djela primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme njegovog učinjenja.

152. Radnje koje se optuženom stavljaju na teret počinjene su u periodu 1993. godine, kada je u Bosni i Hercegovini na snazi bio Krivični zakon Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), kao preuzeti zakon. Krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika koje propisuje odredba člana 175. KZ BiH, odgovara istom krivičnom djelu propisanom u članu 144. KZ SFRJ, dakle zakona koji je bio na snazi u relevantnom periodu. Stoga, a rukovođen principom vremenskog važenja krivičnog zakona, koji propisuje član 4. KZ BiH, Sud bi trebao primjeniti KZ SFRJ na konkretna krivična djela.

153. Međutim, ne smije se zanemariti ni odredba člana 4. stav 2. KZ BiH, koja propisuje: „Ako se poslije učinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon, primjenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.“

154. Kako je u Bosni i Hercegovini, 2003. godine, stupio na snagu novi krivični zakon, KZ BiH, za odluku koji zakon će se primjeniti na počinioca krivičnog djela, potrebno je izvršiti komparaciju relevantnih odredaba ranijeg zakona (KZ SFRJ) i novog zakona (KZ BiH), te utvrditi primjena kojeg zakona je blaža za počinioca.

155. Za krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, prema odredbama KZ SFRJ bila je zapriječena kazna zatvora od 5 godina ili smrtna kazna. S druge strane, za isto krivično djelo, zapriječena kazna, prema odredbama novog zakona je kazna zatvora od najmanje 10 godina ili kazna dugotrajnog zatvora.

156. Dakle, posmatrano sa aspekta minimuma zapriječene kazne zatvora, blaži bi bio KZ SFRJ, dok je sa aspekta maksimuma zapriječene kazne, blaži KZ BiH.

157. Prilikom donošenja odluke o tome koji se zakon ima primjeniti u konkretnom slučaju, vijeće je imalo u vidu odluku Ustavnog suda BiH u predmetu Maktouf, gdje je Ustavni sud zaključio slijedeće: „...68. *Koncept KZ SFRJ je bio takav da nije predviđao postojanje dugotrajnog niti doživotnog zatvora nego je za najteža krivična djela propisivao smrtnu kaznu, a za lakše oblike maksimalne zatvorske kazne do 15 godina zatvora. Dakle, jasno je da se ne može odvojiti jedna sankcija od cjelokupnosti cilja koji se želio postići kaznenom politikom u vrijeme važenja tog zakona. (69). U vezi s tim, Ustavni sud smatra da nije moguće jednostavno «odstraniti» jednu sankciju i primijeniti druge, blaže sankcije i time praktično ostaviti neadekvatno sankcionirana najteža krivična djela.»*

158. Iako Ustavni sud, nije zauzeo konačan stav po ovom pitanju, te je pitanje primjene zakona potrebno razmatrati u svakom konkretnom slučaju, što je ovo vijeće i učinilo, istaknuti stav Ustavnog suda vijeće je našlo direktno primjenjivim na konkretan slučaj.

159. Naime, činjenica da bi, u slučaju primjene KZ SFRJ na optuženog u konkretnom slučaju, istom bilo moguće izreći smrtnu kaznu za predmetno krivično djelo, dok je u slučaju primjene KZ BiH, maksimalna kazna koja se može izreći za isto, kazna dugotrajnog zatvora, a koja je nesumnjivo blaža, bila je opredjeljujuća za ovo vijeće prilikom donošenja odluke da je u konkretnom slučaju, blaži zakon KZ BiH, te se on ima i primjeniti na počinioca.

IX. ODLUKA O KAZNI

160. Shodno članu 175. KZ BiH kazna propisana za ovo djelo je kazna zatvora u trajanju od najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora.

161. Imajući u vidu svrhu kažnjavanja propisanu članom 6. i 39. KZ –a BiH, Apelaciono vijeće je razmatralo posebne okolnosti koje su uticale na visinu kazne. Zbog svega navedenog, Vijeće nalazi da je kazna zatvora od 10 godina adekvatna da ispuni svrhu kažnjavanja koju zahtjeva zakon.

162. Prilikom odmjeravanja kazne optuženom Šefiku Aliću, vijeće je prije svega, imalo u vidu odredbu člana 2. KZ BiH kojim je propisano da su vrsta i raspon krivičnihopravnih sankcija uslovljeni neophodnošću primjene krivičnopravne prinude, te da moraju biti srazmjerni jačini opasnosti za lične slobode i prava čovjeka i druge osnovne vrijednosti zaštićene pravom.

163. Nadalje, vijeće je imalo u vidu svrhu kažnjavanja propisanu odredbom člana 39. KZ BiH, a koja svrha je: a) da se izrazi društvena osuda učinjenog krivičnog djela; b) da se utiče na učinitelja da ubuduće ne čini krivična djela i podstakne njegov preodgoj; c) da se utiče na ostale da ne čine krivična djela; i d) da se utiče na svijest građana o pogibeljnosti krivičnih djela i o pravednosti kažnjavanja učinitelja.

164. Samo odmjeravanje kazne, regulisano je zakonom, te osim obaveze vijeća da se kreće u granicama kazne zakonom zaprijećene za predmetno krivično djelo, te vodi računa o svrsi kažnjavanja, postoji obaveza vijeća da poštuje opšte parametre, propisane odredbom člana 48. KZ BiH, kao i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja da kazna bude manja ili veća.

165. Tako je vijeće uzelo u obzir da je optuženi u vrijeme izvršenja bio mlad, te da je na poziciji pomoćnika za bezbjednost u bataljonu bio relativno kratko

vrijeme. Ove činjenice, kao i porodično stanje optuženog (otac troje malodobne djece) vijeće je cijenilo kao olakšavajuće okolnosti. Osim toga vijeće nije zanemarilo činjenicu da je za vrijeme kritičnog događaja evidentno bio prisutan i komadant bataljona, a ni to da ni više rangirani oficiri koji su saznali šta se dogodilo kritičnog dana nikada nisu reagovali.

166. S druge strane iako je optuženi bio na toj poziciji kratko vrijeme, znao je koje su njegove dužnosti prvenstveno kao vojnika, a i kao starješine, jer je na predmetunu poziciju bio postavljen sa pozicije komandnog kadra u četi vojne policije. Čak šta više, kako svjedok Zijad Nanić ističe, zaštitivši zarobljene pripadnike neprijateljske vojske u ranijim vojnim akcijama, dokazao je svoje lično opredjeljenje koje je u ovom slučaju izostalo.

167. Krajnji rezultat njegovog doprinosa posljedovao je smrću četiri zarobljenika, koju činjenicu vijeće cijeni kao otežavajuću. A kada je stepen njegove odgovornosti u odnosu na tu krajnju posljedicu u pitanju, evidentno je da stepen odgovornosti nije visok kao kad bi bio da je uzeo aktivno učešće u lišenju njihovih života. Ali se stepen odgovornosti odražava kroz njegovo aktivno učešće u nekoliko situacija maltretiranja zarobljenih, te kroz potpunu pasivnost spram maltretiranja zarobljenih od strane Tewfika i na kraju kroz pasivnost u ravnodušnosti spram njihovog lišenja života, jer evidentno o tome nije ni podnio službeni izvještaj na koji je bio obavezan., čime je pokazao da taj čin ne osuđuje, a ni da ga smatra bitnom i relevantnom kao činjenicu koja se nepobitno dogodila i koja je trebala biti evidentirana.

168. Apelaciono vijeće je cijenilo da je kazna od deset godina zatvora, srazmjerna težini predmetnog krivičnog djela i nastupjelim posljedicama, te je zaključilo da će se kaznom koja je izrečena ovom optuženom, ostvariti kako svrha specijalne, tako i svrha generalne prevencije, odnosno da će se uticati na svijest građana o pogibeljnosti krivičnih djela i pravednosti kažnjavanja učinitelja.

X. ODLUKA O PRITVORU

169. Na osnovu člana 56. KZ BiH, optuženom Šefiku Aliću se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 04.11. 2006. godine do 3.10. 2007. godine, kao i pritvor od 20.01.2011. godine i dalje.

XI. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA

170. Budući da je optuženi Šefik Alić oglašen krivim za krivična djela opisana izreci, Sud ga u skladu sa odredbom člana 188. stav 1. ZKP BiH, obavezuje na naknadu troškova krivičnog postupka u iznosu od 31.177,05 KM

171. Kod donošenja navedene odluke, vijeće je imalo u vidu da niko od stranaka u postupku, niti branilac optuženog, nisu podnijeli dokaz o činjenicama propisanim odredbom člana 188. stav 4. ZKP BiH (ako bi plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava), koje bi dovele do oslobađanja optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka djelimično ili u cjelosti.

172. Visinu troškova krivičnog postupka Sud je obračunao na sljedeći način :

-za odbranu po službenoj dužnosti advokatu Refiku Serdareviću iz budžeta Suda isplaćen je iznos od 858,00 KM,¹⁵

- za odbranu po službenoj dužnosti advokatu Senadu Krehu iz budžeta suda isplaćen je iznos od 11.863,80 KM,¹⁶

- od strane Odjeljenja za podršku svjedocima na ime troškova pristupa svjedoka optužbe i odbrane isplaćen je ukupan iznos od 13.230,60 KM,

- Tužilaštvo BiH je na ime troškova svjedoka i vještaka isplatilo ukupan iznos od 4.924,65 KM

173. Sud je cijeneći trajanje i složenost postupka u skladu sa članom 185. stav 1. tačka g) ZKP BiH, utvrdio visinu sudskog paušala u iznosu od 300 KM.

174. Zbrajanjem navedenih iznosa dobije se ukupan iznos od 31.177,05 KM na ime troškova ovog postupka.

175. Kako u skladu sa članom 193. ZKP BiH nije postavljen imovinskopravni zahtjev to po istom Sud nije ni odlučivao.

176. Shodno svemu navedenom, vijeće je donijelo odluku kao u izreci presude.

**PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA**

Hilmo Vučinić

ZAPISNIČAR

Dženana Deljković Blagojević

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba trećestepenom vijeću ovog Suda u roku od 15 dana od dana prijema pismenog otpravka presude.

¹⁵ Rješenje Suda broj X-KR-06/294 od 18.04.2007. godine

¹⁶ Isplata navedenog iznosa je vršena u 6 navrata počev od 12.05. 2010. godine zaključno sa 03.02.2011. godine.